

Mednarodni izpitni pravilnik za delo reševalnih psov

Mednarodna kinološka zveza

(Fédération Cynologique Internationale FCI)

In

Mednarodna organizacija reševalnih psov
International Rescue Dog Organisation (IRO)

Preambula

Ta pravilnik sta skupaj izdelali Komisija za reševalne pse pri Mednarodni kinološki zvezi (FCI) in Mednarodna organizacija za reševalne pse (IRO). Sprejet je bil tako s strani predsedstva FCI kot tudi s strani generalne skupščine IRO. Pravilnik nadomešča vse, do sedaj veljavne izpitne pravilnike za preverjanje znanja in usposobljenosti reševalnih psov organizacij IRO in FCI.

Izvirnik je v nemškem jeziku. V primeru dvoma pri prevodu v druge jezike velja, kot je napisano v izvirniku.

Pravilnik bo v veljavi najmanj pet let. V tem času bo preverjen v praksi, in če bo potrebno, bo spremenjen, prilagojen ali razširjen. Vsako spremembo mednarodnega izpitnega pravilnika morajo odobriti pooblaščen odgovorni organi FCI in IRO. Ta pravilnik velja za vse organizacije članice FCI in IRO.

Sprejeto na FCI Generalnem komiteju

13. in 14. Aprila 2011 v Rimu, Italija.

in na IRO skupščini delegatov

9. aprila 2011 v Samoreau, Francija.

Velja od 1.1.2012

KAZALO

<i>Preambula</i>	2
<i>KAZALO</i>	3
<i>Izpitna zgradba</i>	4
<i>Splošne določbe</i>	6
<i>Splošni del</i>	6
<i>Vrste nakazovanja</i>	7
<i>Pravica organiziranja izpitov</i>	7
<i>Organiziranje izpitov</i>	7
<i>Odgovornost lastnika psa</i>	8
<i>Starostna omejitev</i>	8
<i>Preverjanje značaja psa</i>	8
<i>Obveznosti udeležencev izpitov</i>	8
<i>Dovoljeni pripomočki</i>	8
<i>Delovna knjižica</i>	9
<i>Ocenjevanje</i>	9
<i>Tabela s točkami</i>	9
<i>Ocenski listi in formularji</i>	10
<i>Sodniki</i>	10
PREDIZPIT SLEDENJE POGREŠANI OSEBI RH-F E	11
<i>SLEDENJE</i>	11
PREDIZPIT ISKANJE V RUŠEVINI RH-FL E	14
<i>ISKANJE</i>	14
PREDIZPIT ISKANJE POGREŠANE OSEBE RH-T E	16
<i>ISKANJE</i>	16
<i>POSLUŠNOST IN OVIRE ZA RH-F E, FL E, T E</i>	18
PREDIZPIT ISKANJE V SNEŽNI PLAZOVINI RH-L E	25
<i>ISKANJE</i>	25
<i>B POSLUŠNOST IN PREMAGOVANJE OVIR RH-L E</i>	27
A ISKANJE	32
IZPIT SLEDENJE POGREŠANI OSEBI RH-F A	41
IZPIT SLEDENJE POGREŠANI OSEBI RH - F B	44
IZPIT ISKANJE POGREŠANIH OSEB RH - FL A	47
IZPIT ISKANJE POGREŠANIH OSEB RH - FL B	50
IZPIT ISKANJE V RUŠEVINI RH - T A	53
IZPIT ISKANJE V RUŠEVINI RH - T B	56
<i>B POSLUŠNOST IN OVIRE ZA RH - F, FL, T</i>	59
IZPIT ISKANJE V SNEŽNI PLAZOVINI RH-L A	67
IZPIT ISKANJE V SNEŽNI PLAZOVINI RH-L B	70
<i>B - POSLUŠNOST IN PREMAGOVANJE OVIR ZA RH - L A, B</i>	73
IZPIT ZA PSA REŠEVALCA IZ VODE RH - W A	81
A - DELO V VODI	81
IZPIT ZA PSA REŠEVALCA IZ VODE RH W B	85
A - DELO V VODI	85
IZPIT ZA PSA REŠEVALCA IZ VODE RH-W A, B	89
<i>B - POSLUŠNOST IN PREMAGOVANJE OVIR</i>	89

Izpitna zgradba

Pravilnik za preverjanje znanja in usposobljenosti reševalnih psov ter vodnikov zajema naslednje vrste in stopnje izpitov:

- Predizpit sledenje pogrešani osebi	RH-F E
- Izpit sledenje pogrešani osebi A stopnje	RH-F A
- Izpit sledenje pogrešani osebi B stopnje	RH-F B
- Predizpit iskanje pogrešanih oseb	RH-FL E
- Izpit iskanje pogrešanih oseb A stopnje	RH-FL A
- Izpit iskanje pogrešanih oseb B stopnje	RH-FL B
- Predizpit iskanje v ruševini	RH-T E
- Izpit iskanje v ruševini A stopnje	RH-T A
- Izpit iskanje v ruševini B stopnje	RH-T B
- Predizpit iskanje v snežni plazovini	RH-L E
- Izpit iskanje v snežni plazovini 1. stopnje	RH-L A
- Izpit iskanje v snežni plazovini 2. stopnje	RH-L B
- Predizpit za psa reševalca iz vode	RH-W E
- Izpit za psa reševalca iz vode A stopnje	RH-W A
- Izpit za psa reševalca iz vode B stopnje	RH-W B

Vodnik lahko samostojno odloča ali bo v posamezni vrsti izpita izbral predizpit ali A stopnjo kot začetno stopnjo.

IRO in FCI pravilnik za delo reševalnih psov

Predpogoj za opravljanje izpita na B stopnji je uspešno opravljen izpit A stopnje izpita iste vrste.

Pri neuspešno opravljenem izpitu lahko vodnik isto vrsto izpita z istim psom opravlja šele čez 5 dni.

Splošne določbe

Splošni del

Z izpiti za reševalne pse se določa stopnja usposobljenosti reševalnega psa za njihovo uporabo. Uspešno opravljen izpit je dokazilo uspešnega šolanja psa. Opravljen izpit je osnova za sodelovanje v resničnih reševalnih akcijah pri pooblaščenih reševalnih organizacijah.

Usposobljenost vodnika in psa za delovanje v resničnih reševalnih akcijah ugotavlja in prizna nacionalna reševalna organizacija. Pri ocenjevanju usposobljenosti za sodelovanje v resničnih reševalnih akcijah se lahko zahtevajo dodatna znanja vodnika, tečaji radijskih zvez, tečaji vrvne tehnike, starostne omejitve za psa in vodnika, preizkušnje vzdržljivosti, predpisi glede opreme, tečaji prve pomoči, preizkušnje.

Izpite za reševalne pse se lahko organizira vse leto. Če varnost ljudi in živali med preizkušnjo ni več zagotovljena, se mora izpit prekiniti. Upoštevani morajo biti vsi varnostni in okoljski predpisi.

Preverjanje identitete psov mora biti omogočena s kontrolo tetovirne številke ali mikročipa. Pse, ki se jih na opisana načina ne da identificirati mora sodnik na kratko opisati in opis oddati krovni organizaciji prireditelja.

Izpite za reševalne pse lahko opravljajo vsi psi ne glede na velikost, pasmo ali rodovnik. Vodnik se lahko v enem dnevu udeleži samo enega izpita pri enem prireditelju, lahko pa k izpitu vodi več psov. Vodnik, ki je izpit uspešno opravil stopnjo A, lahko naslednjo, višjo stopnjo izpita (B) ob ustrezni starosti psa v isti vrsti dela opravlja naslednji dan. Enega psa pa na izpitu ne sme voditi več vodnikov.

Goneče psice lahko opravljajo vse vrste izpitov, morajo pa opravljati izpit ločeno od drugih udeležencev in se jih zato preizkusi na koncu prireditve.

Bolni psi in psi, in psi pri katerih obstaja sum, da so zboleli za nalezljivo boleznijo ne smejo sodelovati na nobeni stopnji izpitov in jih je potrebno nemudoma odstraniti iz prireditvenega prostora.

Če je pes neposlušen, da sodnik vodniku 3 možnosti psa poklicati k sebi. Če pes pride po drugem povelju, potem se vaja oceni z dvema ocenama nižje. Če pes tudi po tretjem povelju ni poslušen (ne pride) se izpit prekine. Sodnik določi čas dajanja povelja.

Sodnik lahko opravljanje izpita prekine, če je očitno, da je pes pomanjkljivo usposobljen, če pes ne kaže pripravljenosti za delo, če ga vodnik ne obvlada ali če se izkaže da telesno (poškodba, bolezen) ni sposoben opraviti naloge

Sodnik lahko vodnika opozori, če se le ta vede nešportno ali če uporablja nedovoljene pripomočke. Pri prvem opozorilu se od ocene odšteje 5 točk, pri drugem opozorilu pa se disciplina prekine in oceni z oceno »pomanjkljivo«. Grobo, nešportno vedenje vodnika ali agresivno vedenje psa dajejo sodniku možnost takojšnje diskvalifikacije reševalnega para.

Vrste nakazovanja

Oblajanje

Pri oblajanju mora biti pes obrnjen k markerju oziroma k izvoru vonja. Lajanje naj bi bilo konstantno do prihoda vodnika, ki nakazovanje prekine.

Pes naj se markerja ne dotika. Pri zaprtih, zanj nedostopnih skrivališčih naj bi pes z vedenjem jasno pokazal izvor vonja.

Nakazovanje s prinosilom

V primeru, da pes nakazuje s prinosilom se mu v ta namen nadene posebna ovratnica, na katero je pripeto prinosilo. Ovratnica mora imeti varnostno zaponko, ki se v primeru, da se pes kje zatakne, takoj odpre.

Po najdbi osebe pes prinese prinosilo do vodnika. Usedanje pred vodnikom ni nujno. Po odvzemu prinosila in po navodilu vodnika, mora pes vodnika po najkrajši možni poti peljati do markerja, vodnik pa mora imeti med tem ves čas kontakt s psom. Pes je lahko pripet na povodec.

Prosto nakazovanje

Pri tej vrsti nakazovanja pes neprestano teka med vodnikom in markerjem in tako pripelje vodnika do mesta najdbe. Poleg tega mora pes vodniku jasno pokazati, kdaj je našel markerja. Takšno vedenje mora vodnik pred začetkom izpita opisati sodniku.

Kopanje

Pri delu na plazu je tudi kopanje dovoljen način nakazovanja. Kopanje mora biti odločno in usmerjeno k izvoru vonja. Kopanje lahko poteka skupaj z oblajanjem.

Pravica organiziranja izpitov

Pravico do organiziranja izpitov za reševalne pse dodeli prireditelju ustrezen organ krovne reševalne organizacije FCI-LAO ali IRO-NRO. Uspešno opravljene izpiti po Mednarodnem izpitnem programu za reševalne pse so priznani v vseh članicah FCI-LAO ali IRO-NRO. Izpit se izvede, če se izpita udeležijo najmanj 4 vodniki reševalnega psa.

Organiziranje izpitov

Za organizacijski del izvedbe izpita je odgovoren vodja izpita, ki opravi in preverja vsa potrebna dela za pripravo in izvedbo izpita še posebno postavitve poligona za disciplino poslušnost in premagovanje ovir v dogovoru s sodnikom. Vodja izpita mora biti znan najmanj 14 dni pred datumom prireditve in mora biti sodniku med izpitom ves čas na razpolago

Odgovornost lastnika psa

Lastnik psa, udeleženec izpita, odgovarja zase in za vso škodo, ki jo povzroči njegov pes. Zato mora biti vodnik psa zavarovan za vse posledice (zavarovanje odgovornosti lastnika psa). V primeru nesreče med izpitom odgovarja vodnik zase in za svojega psa. Navodila sodnika oz. prireditelja upošteva vodnik prostovoljno in jih izvaja na lastno odgovornost.

Potrdila o veljavnem cepljenju proti steklini, o zdravju psa ter o zavarovanju odgovornosti lastnika psa morajo biti predložena pristojnemu sodniku oz. vodji izpita, če ta to zahteva.

Starostna omejitev

Na dan izpita mora pes dopolniti zahtevano starost, ki jo zahteva pravilnik za to stopnjo izpita. Ne glede na okoliščine se ne sme delati izjem.

Predpisane starosti psov za opravljanje izpita za reševalnega psa

•Izpit RHE	14 mesecev
•Izpit za reševalnega psa A stopnje	18 mesecev
•Izpit za reševalnega psa B stopnje	20 mesecev

Preverjanje značaja psa

Sodnik opazuje značaj psa pred in med izpitom. Sodnik mora psa, ki očitno kaže značajske pomanjkljivosti (streloplachost, bojzljivost, napadalnost), izločiti in to vpisati v delovno knjižico oz. sodniško poročilo.

Preverjanje značaja obsega:

- zanesljivost psa v stiku s tujimi osebami;
- zanesljivost psa kljub motečim dejavnikom (npr. streli, ropot strojev ...);
- delo v oteženih razmerah, kot so dolgotrajno delo, več psov hkrati na delu, vročina ali mraz, prah in dim, močna obremenitev vonja itd.;
- ugotavljanje drugih značajskih pomanjkljivosti: streloplachost, plašnost in s tem povezana agresivnost, ostrost, strah in druge pomanjkljivosti.

Obveznosti udeležencev izpitov

Vodnik je dolžan udeležbo na izpitu pravočasno prijaviti prireditelju. Če je vodnik zadržan, mora to obvezno sporočiti vodji izpitov. Vsak vodnik, ki pristopi k izpitu, mora biti primerno oblečen in imeti mora vso potrebno opremo za posamezno vrsto izpita. Vsaka prijava in odjava pri sodniku poteka s pripetim psom v osnovnem položaju. Vsak vodnik se mora na prireditvi brez ugovora ravnati po navodilih sodnika oz. vodje prireditve.

Vsak vodnik je dolžan opravljati vse discipline posameznega izpita, tudi v primeru, da v eni od disciplin ni dosegel minimalnega števila točk za uspešno opravljen izpit.

Dovoljeni pripomočki

Pri disciplini iskanja so dovoljeni sledeči pripomočki za delo:

IRO in FCI pravilnik za delo reševalnih psov

- piščalka - pred začetkom dela mora vodnik sodnika seznaniti z zvočnimi signali
- oprsnica z znakom ali kovinska ovratnica, dovoljena je uporaba osvetljave ali zvončka
- voda ali goba

Delovna knjižica

Delovno knjižico, ki jo izda nacionalna organizacija, mora imeti vsak udeleženec izpitov. Delovna knjižica mora biti registrirana pri FCI-LAO ali IRO-NRO. Vodnik mora delovno knjižico predati vodji izpitov pred začetkom izpitov. Vodja prireditve vpiše rezultat izpita v delovno knjižico, sodnik pa ga preveri in se podpiše.

Izpit se zaključi z razglasitvijo rezultatov in s tem povezano razdelitvijo delovnih knjižic.

Predčasno prekinitev opravljanja izpita se mora z obrazložitvijo napisati v delovno knjižico.

Ocenjevanje

Prikazano delo vodnika in psa se vrednoti v ocenah in točkah. Ocene in k temu pripadajoče točke morajo ustrezati izvedbi posamične naloge.

Na prireditvah z vrstnim redom po uspehu se pri enakem številu doseženih točk upošteva naslednji vrstni red razvrščanja udeležencev po uspehu: A (iskanje) pred B (poslušnost in premagovanje ovir)

Pri končni oceni se kandidatu dodeljujejo le cele točke. To ne pomeni, da se ne more ocenjevati pri posameznih vajah tudi s polovičnimi točkami. Če pri končnem rezultatu ene discipline ne dobimo celega števila točk, velja splošni vtis opravljanja nalog in oceno se lahko zaokroži navzgor ali navzdol (glej tabelo).

Izpit velja za opravljenega, če par v vsaki posamezni disciplini doseže najmanj 70% možnih točk.

Tabela s točkami

Možno	Odlično	Prav dobro	Dobro	Zadostno	Pomanjkljivo
5 točk	5,0	4,5	4,0	3,5	3,0 - 2,0
7 točk	7,0	6,5	6,0	5,5 - 5,0	4,5 - 2,5
8 točk	8,0	7,5	7,0 - 6,5	6,0	5,5 - 3,0
10 točk	10,0	9,5 - 9,0	8,5 - 8,0	7,5 - 7,0	6,5 - 4,0
15 točk	15,0 - 14,5	14,0 - 13,5	13,0 - 12,0	11,5 - 10,5	10,0 - 5,5
20 točk	20,0 - 19,5	19,0 - 18,0	17,5 - 16,0	15,5 - 14,0	13,5 - 7,5
25 točk	25,0 - 24,0	23,5 - 22,5	22,0 - 20,0	19,5 - 17,5	17,0 - 9,0
30 točk	30,0 - 29	28,5 - 27,0	26,5 - 24,0	23,5 - 21,0	20,5 - 11,0
35 točk	35,0 - 33,5	33,0 - 31,5	31,0 - 28,0	27,5 - 24,5	24,0 - 13,0
40 točk	40,0 - 38,5	38,0 - 36,0	35,5 - 32,0	31,5 - 28,0	27,5 - 14,5

IRO in FCI pravilnik za delo reševalnih psov

Možno	Odlično	Prav dobro	Dobro	Zadostno	Pomanjkljivo
50 točk	50,0 - 48,0	47,5 - 45,0	44,5 - 40,0	39,5 - 35,0	34,5 - 18,0
60 točk	60,0 - 57,5	57,0 - 54,0	53,5 - 48,0	47,5 - 42,0	41,5 - 21,5
70 točk	70,0 - 67,0	66,5 - 63,0	62,5 - 56,0	55,5 - 49,0	48,5 - 25,0
80 točk	80,0 - 76,5	76,0 - 72,0	71,5 - 64,0	63,5 - 56,0	55,5 - 29,0
90 točk	90,0 - 86,0	85,5 - 81,0	80,5 - 72,0	71,5 - 63,0	62,5 - 32,0
100	100 - 95,5	95,5 - 90,0	89,5 - 80,0	79,5 - 70,0	69,5 - 36,0
120	120 - 114,5	114 - 108	107,5 - 96	95,5 - 84	83,5 - 42,5
140	140 - 133,5	133 - 126	125,5 - 112,0	111,5 - 98,0	97,5 - 50,5
200	200 - 190,5	190 - 180	179,5 - 160	159,5 - 140	139,5 - 70
300	300 -	285 - 270	269,5 - 240	239,5 - 210	209,5 - 110
Procent	➤ 95%	90-95%	89-90%	70-79%	0-69%

Ocenjevalni listi in formularji

Veljajo določila nacionalnih organizacij za posredovanje dokumentacije o izpitih.

Sodniki

Izpite lahko sodijo le s strani krovne organizacije organizatorja prireditve (IRO ali FCI) usposobljeni in izprašani sodniki za reševalne pse. Veljajo vsa določila sodniškega pravilnika krovne organizacije organizatorja prireditve.

V enem dnevu lahko sodnik oceni delo največ 36 enot.

Iskanje	predizpit	2 enoti
Iskanje	A stopnja	3 enote
Iskanje	B stopnja	4 enote
Vodno delo	predizpit	2 enoti
Vodno delo	A stopnja	3 enote
Vodno delo	B stopnja	4 enote
Poslušnost in ovire	predizpit	1 enota
Poslušnost in ovire	A stopnja	1 enota
Poslušnost in ovire	B stopnja	1 enota

Sodnikova odločitev je dokončna.

PREDIZPIT SLEDENJE POGREŠANI OSEBI	RH-F E
Predizpit se deli na sledeči disciplini:	
A Iskanje	100 točk
B Poslušnost in ovire	100 točk
Skupaj	200 točk
SLEDENJE	
Skupaj	100 točk
Nakazovanje	20 točk
Spremljanje sledi	50 točk
Predmeti (3 x 10 točk)	30 točk

Splošna določila

Karakteristike sledi:

- Vodnikova sled dolga cca 400 korakov (dolžina koraka 70 cm), starost sledi 20 minut, 2 desni kljuki
Vodnik hodi med postavljanje sledi v normalnem koraku, med hojo se ne sme ustavljati in podrsavati z nogami
- Začetek: označen s tablo levo od sledi.
Po kratkem postanku na začetku sledi vodnik z normalnim korakom odide v nakazano smer.
- Predmeti: trije rabljeni vodnikovi predmeti do velikosti čevlja. Po barvi se ne smejo preveč razlikovati od terena. Predmeti morajo biti položeni na in ne ob sled. Prvi predmet naj bo položen na prvem, drugi na drugem kraku, tretji predmet pa na koncu sledi.
- Čas za opravljanje sledi: največ 15 minut.
Čas se začne meriti, ko vodnik psa pripravi za sled.

Dovoljena povelja

Eno slušno povelje za »išči«. Povelje je dovoljeno na začetku dela in po vsaki najdbi predmeta. Dovoljena je tudi občasna pohvala in občasno slušno povelje za »išči«.

Določila za izvedbo dela

Nakazovanje pogrešane osebe

Preizkus moramo izvesti zunaj območja, ki je namenjeno sledenju.

Marker odide na svoje mesto, ne da bi jo pes pri tem videl. Na sodnikovo povelje vodnik pripravi psa in ga z enkratnim slušnim in vidnim poveljem pošlje proti 30 m oddaljeni vidni

sedeči ali ležeči osebi-markerju. Pes mora markerja nakazati jasno in brez pomoči vodnika. Dovoljene vrste nakazovanja na sledi so oblajanje, nakazovanje s prinosilom ter prosto nakazovanje. Vodnik mora najdbo javiti. Glede na način nakazovanja gre vodnik na sodnikov znak do markerja ali pa ga do nje pripelje pes. Vodnik mora nato psa odložiti približno 3 m od markerja. Odloženi pes mora mirno ostati na prostoru, ko gre vodnik do markerja. Na sodnikov znak gre nato vodnik do psa in se pri sodniku odjavi.

Delo na sledi

Vodnik mora s pripravljenim psom čakati na znak sodnika in se nato prijaviti. Pes lahko sledi prosto, ali pa na 10m povodcu pripetem na oprtnico ali kovinsko ovratnico. Pred sledenjem, na začetku sledenja in med njim je kakršnakoli oblika prisile prepovedana.

Vodnik se javi pri sodniku s pripetim psom. Dovoljena načina nakazovanja predmetov sta pobiranje ali nakazovanje z ležanjem, sedenjem ali stanjem. Če pes predmet pobere, lahko s predmetom v gobcu stoji, sedi ali ga prinese vodniku. Načini nakazovanja se lahko izmenjujejo.

Vodnik odpne psa (če je tak način nakazovanja) in gre do začetka sledi. Vodnik mora psu slediti v razdalji 10 metrov tudi pri prostem sledenju. Ko je pes predmet našel, ga mora takoj pobrati ali nedvoumno nakazati. Če je pes predmet nakazal, gre vodnik do psa in z dvigom predmeta pokaže sodniku, kaj je pes našel. Nato vodnik s psom nadaljuje sledenje. Po končanem delu na sledi je treba najdene predmete predati sodniku.

Ta del izpita se konča s tem, da vodnik sodniku pokaže najdene predmete in z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

Ocenjevanje

Nakazovanje osebe

Sodnik ocenjuje psa pri samostojnem nakazovanju markerja.

Vsako nadlegovanje markerja s strani psa je ustrezno negativno točkovo.

Poškodba markerja s strani psa vodi v takojšnjo diskvalifikacijo reševalnega para.

V kolikor nakazovanje sproži vodnik in/ali marker se ta vaja oceni z 0 točkami.

Iskanje-sledenje

Sodnik ocenjuje kako pes prime sled in spremljanje sledi ter nakazovanje predmetov.

Pes naj bi imel pozitiven odnos do dela na sledi ter odločen način nakazovanja predmetov. Majhni odmiki od sledi niso napačni v kolikor lahko pes še vedno spremlja sled.

Vsak izpuščen predmet se točkuje z 0 točkami, prav tako tudi vsak predmet, ki ga pes ni nakazal samostojno.

Delo se prekine, če se vodnik oddalji več kot 10m s sledi, na težkih terenih lahko sodnik določi večji odmik. Delo se prekine tudi v primeru, če sodnik presodi, da pes ne bo mogel samostojno spremljati sledi.

PREDIZPIT ISKANJE V RUŠEVINI **RH-FL E**

Predizpit se deli na sledeči disciplini:

A Iskanje	100 točk
B Poslušnost in ovire	100 točk
Skupaj	200 točk

ISKANJE

Skupaj 100 točk

Ocena dela (preizkusila naj bi se intenzivnost dela

in vodljivost psa) 30 točk

Nakazovanje 70 točk

Splošna določila

- Velikost terena: 5000 m², poraščen in neporaščen teren
- Marker: 1 oseba.
Pes mora imeti vidni in telesni kontakt. Skrivališče osebe se lahko spreminja po vsakem psu, lahko pa se uporabi tudi večkrat.
Marker po razlagi naloge zavzame položaj, ki ga določi sodnik. Skrivališče osebe naj bi bilo izven vidnega polja vodnika in psa. Marker je pomočnik sodnika in mora med sedenjem ali ležanjem ostati miren. Ne sme pomagati psu ali vodniku.
- Čas iskanja: največ 10 minut.
Čas začne teči, ko vodnike pošlje psa iskat.

Dovoljena povelja

Večkratna in poljubna vidna ali slušna povelja.

Določila za izvedbo dela

Vodnik s pripravljenim psom čaka na mestu od koder ne more videti iskalnega območja dokler ga ne pokličejo. Pes je lahko opremljen z oprsnico in/ali s kovinsko ovratnico. Sodnik ustno opiše iskalno območje, ki mora biti jasno označeno. Vodnik si lahko sam izbere smer hoje po terenu.

Pred začetkom iskanja mora vodnik sodniku javiti način nakazovanja markerja. Dovoljene vrste so oblajanje, nakazovanje s prinosilom ter prosto nakazovanje.

Sodnik da navodila markerju, kam naj se skrije. Vodnik in pes lahko spremljata odhajanje markerja. Vodnik lahko med tem spodbuja psa z glasom.

Na znak sodnika vodnik in pes začneta z delom.

Vodnik gre na izhodišče, ki ga je sam izbral. Na vodnikovo povelje pes začne preiskovati teren. Vodnik ne sme zapustiti izhodišča, dokler mu sodnik tega ne dovoli. Pri

nakazovanju markerja je vsaka pomoč vodnika ali markeja prepovedana. Vodnik mora najdbo javiti sodniku in sme oditi do psa šele, ko mu sodnik to dovoli. Pes mora osebo nedvoumno in intenzivno nakazati, dokler do njega ne pride vodnik. Pes mora med nakazovanjem ostati v razdalji 2 m od markerja.

Delo v tej disciplini se konča z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

Ocenjevanje

Slabša vodljivost, intenzivnost iskanja ali samostojnost psa se ustrezno negativno točkuje, prav tako kot tudi vsako nadlegovanje markerja s strani psa. Nakazovanje, ki ga vodnik ni prijavil je napačno, ne pa tudi lažno.

Če nakazovanje sproži vodnik in/ali marker se nakazovanje oceni z 0 točkami.

Prvo lažno nakazovanje se oceni z minus 20 točkami.

Drugo lažno nakazovanje pa pomeni prekinitev iskanja.

Če pes markerja ne najde izpita ne more opraviti.

Če pes poškoduje markeja pomeni diskvalifikacijo reševalnega para.

PREDIZPIT ISKANJE POGREŠANE OSEBE RH-T E

Predizpit se deli na sledeči disciplini:

A Iskanje	100 točk
B Poslušnost in ovire	100 točk
Skupaj	200 točk

ISKANJE

Skupaj	100 točk
Ocena dela (preizkusila naj bi se intenzivnost dela in vodljivost psa)	30 točk
Nakazovanje	70 točk

Splošna določila

- Iskalno območje: porušen ali delno porušen objekt, lahko iz različnih materialov, velikost 400-600 m², v enem nivoju. Območje mora biti pregledno za vodnika in sodnika.
- Marker: 1 oseba, zakrita.
- Pes sme imeti vidni in/ali telesni kontakt z markerjem. Uporabljeni skrivališča se lahko ponovno uporabijo, vendar mora biti ob menjavi skrivališč preprečena možnost lažnega nakazovanja. Že uporabljena skrivališča morajo ostati odprta, če v njih ni markerjev.
Marker mora biti v skrivališču 10 minut pred začetkom iskanja. Upoštevani morajo biti vsi varnostni predpisi. Marker je pomočnik sodnika in mora v skrivališču mirno čakati. Ne sme pomagati psu ali vodniku.
- Čas iskanja: največ 15 minut.
Čas začne teči, ko vodnike pošlje psa iskat.

Dovoljena povelja

Večkratna in poljubna vidna ali slušna povelja.

Določila za izvedbo dela

Vodnik s pripravljenim psom čaka na mestu, od koder ne more videti ruševine in čaka, dokler ga ne pokličejo. Vodnik ob prijavi prejme opis stanja ruševine v obliki skice. Meje iskalnega območja morajo biti jasno označene.

Pred začetkom iskanja vodnik seznanja sodnika z vrsto nakazovanja. Dovoljeno je oblaganje, nakazovanje s prinosilom in prosto nakazovanje.

Vodnik sam izbere izhodišče za iskanje ter spusti psa, brez oprtnice ali ovratnice na ruševino. Izključno pri nakazovanju s prinosilom je dovoljena uporaba posebne ovratnice.

Ovratnica mora imeti varnostno zaponko, ki se v primeru, da se pes kje zatakne, takoj odpre.

Pes naj bi ruševino preiskoval po navodilih vodnika. Vodnik sme stopiti v/na ruševino šele ko mu sodnik to dovoli.

Pri nakazovanju markerja je vsaka pomoč vodnika ali markeja prepovedana. Vodnik mora najdbo javiti sodniku, do psa sme šele, ko mu sodnik to dovoli. Pes mora nakazati izvor vonja. Nakazovanje psa mora biti odločno, vztrajno ter usmerjeno k izvoru vonja, tako da vodnik točno ve, kje je pes našel markerja.

Delo v tej disciplini se konča z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

Ocenjevanje

Pomanjkljiva taktika vodnika, kot tudi slabša vodljivost, intenzivnost iskanja in samostojnost psa se ustrezno negativno točkujeta. Nakazovanje, ki ga vodnik ni prijavil je napačno, ne pa tudi lažno.

Če nakazovanje sproži vodnik in/ali marker se nakazovanje oceni z 0 točkami.

Prvo lažno nakazovanje se oceni z minus 20 točkami.

Drugo lažno nakazovanje pa pomeni prekinitev iskanja.

Če pes markerja ne najde izpita ne more opraviti.

POSLUŠNOST IN OVIRE ZA RH-F E, FL E, T E

Predizpit - sledenje RH-F E

Predizpit - iskanje pogrešane osebe RH-FL E

Predizpit - iskanje v ruševini RH-T E

Kriteriji ocenjevanja in število možnih točk

Možno število točk	100 točk
1. Vodljivost na povodcu	10 točk
2. Hoja skozi skupino ljudi	10 točk
3. Prosta vodljivost	10 točk
4. Tunel	10 točk
5. Prehod preko neprijetnega materiala	10 točk
6. Prenos in predaja psa	10 točk
7. Odlaganje z motenjem	10 točk
8. Prehod preko lesenega mostu	15 točk
9. Premagovanje treh različnih ovir	15 točk

Splošna določila

Začetek in izvedbo vseh vaj določa sodnik ali oseba, ki jo imenuje sodnik. Pes mora vaje izvajati veselo in hitro. Osnovni položaj pomeni, da pes sedi vzporedno z vodnikom, na njegovi levi strani, plečka psa je ob kolenu vodnika.

Med prosto vodljivostjo se ustrelita dva strela (kaliber 6-9 mm). Pes se mora obnašati strelomirno. Če kaže pes znake streloplahosti to vodi v diskvalifikacijo. Če se pes na strel obnaša agresivno, je to napaka in se ustrezno oceni, če je pes še v rokah vodnika. Vse točke lahko dobi le pes, ki ne reagira na strel.

Prijava in odjava vodnika pri sodniku, kot tudi vaji 1 in 2 se opravljata s privezanim psom.

Določila za izvedbo

1. Vodljivost na povodcu

10 točk

Splošno:

Vsi vodniki se morajo držati sheme za opravljanje vaj vodljivost na povodcu in proste vodljivost, ki je navedena v dodatku pravilnika. Izjema je mogoča le v primeru, da teren,

kjer izpit poteka ne omogoča takšne sheme. V tem primeru lahko sodnik spremeni smer opravljanja vaj in kljuka, nova shema pa mora veljati za vse kandidate tega izpita.

Dovoljena povelja:

Kratko slušno ali vidno povelje za »hojo ob nogi«. Povelje se sme ponoviti ob vsakem začetku hoje ali ob vsaki spremembi hitrosti.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja gre vodnik iz izhodišča naravnost naprej, pes pa ga pozorno in veselo spremlja. Plečka pasje desne noge mora biti ves čas gibanja ob levem kolenu vodnika. Pri vsakem ustavljanju vodnika se mora pes brez povelja takoj usesti naravnost ob vodniku.

Reševalni par na začetku vaje hodi naravnost po sredinski črti, brez ustavljanja 50 korakov, nato po obratu za 180° še 10-15 korakov, nato sledi najmanj 10 korakov teka in 10 korakov počasne hoje. Prehod med tekom in počasno hojo se izvaja brez vmesnih korakov. Po nekaj korakih hoje vodnik naredi prvo kljuko s krakom 20-25 korakov in drugo kljuko s krakom 25-30 korakov, sledi obrat za 180°, nadaljnjih 10-15 korakov hoje ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju. Nato sledi 10-15 korakov hoje, kljuka in 20-25 korakov do izhodiščne točke ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju.

Ocenjevanje:

Vsako siljenje psa naprej, zaostajanje za vodnikom, oddaljevanje od vodnika in ustavljanje vodnika na obratih, kot tudi nezainteresiranost psa za delo in dodatna slušna/vidna povelja ali fizična pomoč se ustrezno negativno točkujejo.

2. Hoja skozi skupino ljudi

10 točk

Splošno:

Skupina mora biti sestavljena iz najmanj štirih oseb, pri čemer imata dve osebi ob sebi pripeta psa različnih spolov. Skupina se giblje v krogu v smeri urinega kazalca.

Dovoljena povelja:

Kratko slušno ali vidno povelje za »hojo ob nogi«.

Povelje se sme ponoviti ob vsakem začetku hoje.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja vodnik s privezanim psom enkrat v koraku zakroži v obratni smeri urinega kazalca tesno ob skupini, tako da njegov pes sreča vsakega od psov v skupini. Vmes se mora enkrat ustaviti med tem pa se skupina premika naprej tako da gre vsaj ena oseba iz skupine mimo sedečega psa.

Nato vodnik psa v obliki osmice v koraku vodi skozi skupino, na sredini se ustavi in pes mora samostojno zavzeti osnovni položaj. Na koncu vodnik in pes v koraku zapustita skupino ter vajo zaključita z osnovnim položajem.

Ocenjevanje:

Vsako siljenje psa naprej, zaostajanje za vodnikom, oddaljevanje od vodnika in ustavljanje vodnika na obratih, kot tudi nezainteresiranost psa za delo in dodatna povelja slušna/vidna ali fizična pomoč se ustrezno negativno točkujejo.

3. Prosta vodljivost

10 točk

Splošno:

Vsi vodniki se morajo držati sheme za opravljanje vaj vodljivost na povodcu in proste vodljivost, ki je navedena v dodatku pravilnika. Izjema je mogoča le v primeru, da teren, kjer izpit poteka ne omogoča takšne sheme. V tem primeru lahko sodnik spremeni smer opravljanja vaj in kljuko, nova shema pa mora veljati za vse kandidate tega izpita.

Dovoljena povelja:

Kratko slušno ali vidno povelje za »hojo ob nogi«. Povelje se sme ponoviti ob vsakem začetku hoje ali ob vsaki spremembi hitrosti.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja gre vodnik iz izhodišča naravnost naprej, pes pa ga pozorno in veselo spremlja. Plečka pasje desne noge mora biti ves čas gibanja ob levem kolenu vodnika. Pri vsakem ustavljanju vodnika se mora pes brez povelja takoj usesti naravnost ob vodniku.

Reševalni par na začetku vaje hodi naravnost po sredinski črti, brez ustavljanja 50 korakov, nato po obratu za 180° še 10-15 korakov, nato sledi najmanj 10 korakov teka in 10 korakov počasne hoje. Prehod med tekom in počasno hojo se izvaja brez vmesnih korakov. Po nekaj korakih hoje vodnik naredi prvo kljuko s krakom 20-25 korakov in drugo kljuko s krakom 25-30 korakov, sledi obrat za 180°, nadaljnjih 10-15 korakov hoje ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju. Nato sledi 10-15 korakov hoje, kljuka in 20-25 korakov do izhodiščne točke ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju.

Ocenjevanje:

Vsako siljenje psa naprej, zaostajanje za vodnikom, oddaljevanje od vodnika in ustavljanje vodnika na obratih, kot tudi nezainteresiranost psa za delo in dodatna povelja slušna/vidna ali fizična pomoč se ustrezno negativno točkujejo.

4. Tunel

10 točk

Splošno:

Ovira:

- Vhod je togi tunel, višine 0,5 metra, dolžine 3 metre

- Drugi del iz mehkega metriala, dolžina 3 metre.

Dovoljena povelja:

Po eno slušno povelje za »plazi«,

»obstani« in

»v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik se s psom v osnovnem položaju ustavi na primerni razdalji do ovire. Na slušno in vidno povelje za »plazi« se mora pes splaziti skozi oviro. Ko pes tunnel zapusti se mora na slušno in vidno povelje vodnika ustaviti. Na znak sodnika gre vodnik do psa in ga s slušnim ali vidnim poveljem spravi v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Počasno ali obotavljivo plazenje skozi tunnel se ustrezno negativno točkuje.

V kolikor pes tunela ne zapusti se vajo oceni z oceno »pomanjkljivo«

5. Prehod prek neprijetnega materiala

10 točk

Splošno:

Na površini približno 3 x 3 metre leži s kamni podprt različen neprijeten material (opeka, gradbena mreža, pločevina, folija ipd.).

Dovoljena povelja:

Eno slušno povelje za »hojo ob nogi«

Izvedba vaje:

Vodnik se s psom pred oviro postavi v osnovni položaj. S slušnim poveljem za »hojo ob nogi« stopi vodnik na neprijeten material in gre s psom, ki prosto hodi ob njegovi levi nogi, dvakrat čez neprijeten material. Pri drugem prehodu se mora vodnik ustaviti, pes pa se mora brez povelja usesti.

Ko drugič preči neprijeten material, se vodnik s psom postavi v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Nezanesljiv prehod materiala ali izogibanje materialu se ustrezno negativno točkuje. Če se pes popolnoma izogne materialu se vaja točkuje z 0 točkami.

6. Prenos in predaja psa

10 točk

Splošno:

- Psa vodnik lahko dvigne s tal ali z višjega mesta.

- Pomočnika za nošenje psa.

Dovoljena povelja:

Večkratna in poljubna vidna in slušna povelja so dovoljena.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja vodnik poveljuje psu, naj se postavi v položaj, ki olajšuje dvig psa.

Psa vodnik nese 10 metrov, kjer ga preda drugi osebi. Ta ga nese naslednjih 10 metrov in postavi na tla. Vodnik hodi ob osebi, ki nese psa. S psom sme govoriti, ne sme pa se ga dotikati. Pomočnik postavi psa na tla, vodnik pa mu poveljuje v osnovni položaj.

Pes ne sme pokazati agresivnega obnašanja ne do vodnika ne druge osebe, ki ga nosi. Med samim prenosom mora biti omogočena gibljivost repa.

Ocenjevanje:

Če je pes med prenosom nemiren, če renči ali če pobegne med postavljanjem na tla se to ustrezno negativno točkuje.

Če pes skoči iz naročja se vaja oceni z oceno »nezadostno«.

V primeru pretirane plašnosti ali agresije do vodnika ali osebe, ki nosi psa se reševalni par diskvalificira.

7. Odlaganje z motenjem

10 točk

Splošno:

Dve označeni mesti za samce in samice.

Dovoljena povelja:

Eno slušno ali vidno povelje za »odlaganje« in eno slušno ali vidno povelje za »usedanje«.

Izvedba vaje:

Pred pričetkom dela drugega psa se vodnik s prosto sledečim psom v osnovnem položaju postavi na mesto, ki mu ga določi sodnik. Na povelje sodnika odloži psa in sicer tako, da pri njem ne pusti nobenega predmeta. Nato se vodnik oddalji za vsaj 30 korakov ter nato, obrnjen proti psu obmiruje. Pes mora, brez vpliva vodnik mirno ležati, med tem ko drugi par opravlja vaje 1-6.

Ko drugi par opravlja vajo številka 1, gre vodnik ležečega psa samostojno v skupino ter se po končani vaji vrne na svoje mesto.

Po navodilu sodnika se vodnik vrne do svojega psa ter se postavi na njegovo desno stran. Na povelje sodnika vodnik psu poveljuje v sedeči položaj. Pes se mora uvesti hitro in ravno ob vodniku.

Ocenjevanje:

Nemirno ležanje, prezgodnje vstajanje ali hoja proti vodniku kot tudi nemirno vedenje vodnika ali kakršnekoli druga skrita povelja se ustrezno negativno točkujejo.

Če pes na prostoru za odlaganje ne leži, ampak sedi ali stoji, vendar ostane na mestu, se vaja oceni z oceno »nezadostno«. Če se pes po končani četrti vaji drugega para oddalji od prostora za odlaganje za več kot 3 metre se vaja prav tako oceni z delno oceno.

V kolikor pes prostor za odlaganje zapusti ali se od njega oddalji za več kot 3 m pred zaključeno četrto vajo drugega para se vaja točkuje z 0 točkami.

8. Prehod preko lesenega mostu - negibljiv

15 točk

Splošno:

- Dolžina mostu približno 4m, širina približno 30 cm in debelina približno 4cm.
- Most mora imeti podlagi za dostop in sestop.
- Stati mora na dveh enako velikih trdnih podstavkih, višine približno 40 cm, ki sta fiksirana.
- Celotna ovira mora biti trdna in negibljiva.

Dovoljena povelja:

Eno slušno in/ali vidno povelje za prehod in

eno slušno in/ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik se s psom v osnovnem položaju ustavi na primerni razdalji do ovire. Na slušno in/ali vidno povelje mora pes mirno prečkati most. Vodnik hodi ob psu. Nekaj korakov za oviro se vodnik ustavi in poveljuje psu v osnovni položaj.

Pes mora iti čez celotno oviro ne da bi pokazal strah ali željo da seskoči.

Ocenjevanje:

Omahljiv prehod preko ovire se ustrezno negativno točkuje.

Če pes skoči z ovire se vaja oceni z oceno »nezadostno«.

9. Premagovanje treh ovir

15 točk

Splošno:

- 1 ovira višine cca 40cm.
- 1 ovira višine cca 60cm.

IRO in FCI pravilnik za delo reševalnih psov

- 1 ovira višine cca 80cm.
- Ovire morajo biti postavljene v oddaljenosti cca 10metrov.

Dovoljena povelja:

Po eno slušno in/ali vidno povelje za »hojo ob nogi«,

po eno slušno in/ali vidno povelje za »preskok« in

po eno slušno in/ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik se s psom v osnovnem položaju ustavi na primerni razdalji do prve ovire. Vodnik vodi prosto sledečega psa v poljubnem tempu do prve ovire. Na povelje vodnika mora pes oviro preskočiti, pri tem se lahko na oviri odrine. Vodnik gre ob strani mimo ovire. Po preskoku vodnik ponovno poveljuje »hojo ob nogi« ter nadaljuje pot proti 2. oviri.

Postopek se ponovi pri oviri 2 in 3, po preskoku zadnje ovire pa vodnik poveljuje psu v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Spremembe hitrosti ne vplivajo na oceno. V kolikor pes ene ovire ne preskoči se odšteje 5 točk.

Delo v tej disciplini se konča z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

PREDIZPIT ISKANJE V SNEŽNI PLAZOVINI RH-L E

Predizpit se deli na sledeči disciplini:

A Iskanje	100 točk
B Poslušnost in ovire	100 točk
Skupaj	200 točk

ISKANJE

Skupaj	100 točk
Ocena dela (preizkusila naj bi se intenzivnost dela In vodljivost psa)	30 točk
Nakazovanje	70 točk

Splošna določila:

- Iskalno območje: velikosti 5000m², vsaj tri pripravljena skrivališča. Iskalno območje mora biti jasno označeno z zastavicami.
- Markerji: 1 oseba.
Pes mora imeti možnost vidnega in telesnega stika z markerjem. Skrivališča se lahko menjujejo po vsakem psu, prav tako jih lahko kasneje ponovno uporabimo, vendar moramo paziti, da zaradi menjave skrivališč ne pride do lažnega nakazovanja. Že uporabljena skrivališča morajo, če niso v uporabi, ostati odprta. Marker ne sme sodelovati pri izgradnji skrivališča. Marker mora biti v skrivališču najmanj 10 minut pred začetkom dela psa. Paziti je treba na upoštevanje vseh varnostnih predpisov. Marker je pomočnik sodnika in ne sme pomagati psu ali vodniku.
- Čas iskanja: največ 10 minut.
Čas začne teči, ko vodnike pošlje psa iskat.

Dovoljena povelja

Večkratna in poljubna vidna ali slušna povelja.

Določila za izvedbo dela

Vodnik mora s pripravljenim psom čakati na mestu, od koder ne vidi iskalnega območja dokler ga sodnik ne pokliče. Vodnik lahko opravlja delo z ali brez turnih smučí/krpelj. Pred začetkom iskanja sodnik opiše iskalno območje ter razloži nalogo.

Vodnik sam izbere izhodišče za iskanje ter spusti psa. Pes mora preiskovati teren po navodilih vodnika. Vodnik se sme s starta premakniti šele, ko se pes od njega oddali vsaj 20 metrov ali če pes začne nakazovati in mu to dovoli sodnik.

Pri nakazovanju markerja je vsaka pomoč vodnika ali markeja prepovedana. Vodnik mora najdbo javiti sodniku, do psa sme šele, ko mu sodnik to dovoli. Najdeneg markerja

mora pes razločno nakazati. Nakazovanje psa mora biti odločno, vztrajno ter usmerjeno k izvoru vonja, tako da vodnik točno ve, kje je pes našel markerja.

Pes lahko s kopanjem pride do markerja, nato pa mora vodnik, po navodilu sodnika izkopati markerja.

Delo v tej disciplini se konča z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

Ocenjevanje

Slabša vodljivost, intenzivnost iskanja in samostojnost psa se ustrezno negativno točkujejo, prav tako tudi vsako nadlegovanje markerja s strani psa. Nakazovanje, ki ga vodnik ni prijavil je napačno, ne pa tudi lažno.

Če nakazovanje sproži vodnik in/ali marker se nakazovanje oceni z 0 točkami.

Prvo lažno nakazovanje se oceni z minus 20 točkami

Drugo lažno nakazovanje pa pomeni prekinitev iskanja.

Če pes markerja ne najde izpita ne more opraviti.

Če pes poškoduje markerja pomeni diskvalifikacijo reševalnega para.

B POSLUŠNOST IN PREMAGOVANJE OVIR RH-L E

Preizpit - iskanje v snežni plazovini RH-L E

Kriteriji ocenjevanja in število možnih točk

Možno število točk	100 točk
1. Vodljivost na povodcu	10 točk
2. Hoja skozi skupino ljudi	10 točk
3. Prosta vodljivost	15 točk
4. »Transportno sredstvo«	10 točk
5. Prenos in predaja psa	10 točk
6. Odlaganje z motenjem	15 točk
7. Hoja po gazi	15 točk
8. Usmerjanje na daljavo	15 točk

Splošna določila

Vaje poslušnosti in ovir se morajo izvajati na snegu.

Začetek in izvedbo vseh vaj določa sodnik ali oseba, ki jo imenuje sodnik. Pes mora vaje izvajati veselo in hitro. Osnovni položaj pomeni, da pes sedi vzporedno z vodnikom, na njegovi levi strani, plečka psa je ob kolenu vodnika.

Med prosto vodljivostjo se ustrelita dva strela (kaliber 6-9 mm). Pes se mora obnašati strelomirno. Če kaže pes znake streloplahosti to vodi v diskvalifikacijo. Če se pes na strel obnaša agreisvno, je to napaka in se ustrezno oceni, če je pes še v rokah vodnika. Vse točke lahko dobi le pes, ki ne reagira na strel.

Prijava in odjava vodnika pri sodniku, kot tudi vaji 1 in 2 se opravljata s privezanim psom.

Določila za izvedbo

1. Vodljivost na povodcu

10 točk

Splošno:

Vsi vodniki se morajo držati sheme za opravljanje vaj vodljivost na povodcu in proste vodljivost, ki je navedena v dodatku pravilnika. Izjema je mogoča le v primeru, da teren, kjer izpit poteka ne omogoča takšne sheme. V tem primeru lahko sodnik spremeni smer opravljanja vaj in kljube, nova shema pa mora veljati za vse kandidate tega izpita.

Dovoljena povelja:

Kratko slušno ali vidno povelje za »hojo ob nogi«.

Povelje se sme ponoviti ob vsakem začetku hoje ali ob vsaki spremembi hitrosti

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja gre vodnik z izhodišča naravnost naprej, pes pa ga pozorno in veselo spremlja. Plečka pasje desne noge mora biti ves čas gibanja ob levem kolenu vodnika. Pri vsakem ustavljanju vodnika se mora pes brez povelja takoj usesti naravnost ob vodniku.

Reševalni par na začetku vaje hodi naravnost po sredinski črti, brez ustavljanja 50 korakov, nato po obratu za 180° še 10-15 korakov, nato sledi najmanj 10 korakov teka in 10 korakov počasne hoje. Prehod med tekom in počasno hojo se izvaja brez vmesnih korakov. Po nekaj korakih hoje vodnik naredi prvo kljuko s krakom 20-25 korakov in drugo kljuko s krakom 25-30 korakov, sledi obrat za 180°, nadaljnjih 10-15 korakov hoje ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju. Nato sledi 10-15 korakov hoje, kljuka in 20-25 korakov do izhodiščne točke ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju.

Ocenjevanje:

Vsako siljenje psa naprej, zaostajanje za vodnikom, oddaljevanje od vodnika in ustavljanje vodnika na obratih, kot tudi nezainteresiranost psa za delo in dodatna povelja slušna/vidna povelja ali fizična pomočse ustrezno negativno točkujejo.

2. Hoja skozi skupino ljudi

10 točk

Splošno:

Skupina mora biti sestavljena iz najmanj štirih oseb, pri čemer imata dve osebi ob sebi pripeta psa različnih spolov. Skupina se giblje v krogu v smeri urinega kazalca.

Dovoljena povelja:

Kratko slušno ali vidno povelje za »hojo ob nogi«.

Povelje se sme ponoviti ob vsakem začetku hoje.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja vodnik s privezanim psom enkrat v koraku zakroži v obratni smeri urinega kazalca tesno ob skupini, tako da njegov pes sreča vsakega od psov v skupini. Vmes se mora enkrat ustaviti med tem pa se skupina premika naprej tako da gre vsaj ena oseba iz skupine mimo sedečega psa.

Nato vodnik psa v obliki osmice v koraku vodi skozi skupino, na sredini se ustavi in pes mora samostojno zavzeti osnovni položaj. Na koncu vodnik in pes v koraku zapustita skupino ter vajo zaključita z osnovnim položajem.

Ocenjevanje:

Vsako siljenje psa naprej, zaostajanje za vodnikom, oddaljevanje od vodnika in ustavljanje vodnika na obratih, kot tudi nezainteresiranost psa za delo in dodatna povelja slušna/vidna povelja ali fizična pomočse ustrezno negativno točkujejo.

3. Prosta vodljivost

15 točk

Splošno:

Vsi vodniki se morajo držati sheme za opravljanje vaj vodljivost na povodcu in proste vodljivost, ki je navedena v dodatku pravilnika. Izjema je mogoča le v primeru, da teren, kjer izpit poteka ne omogoča takšne sheme. V tem primeru lahko sodnik spremeni smer opravljanja vaj in kljuko, nova shema pa mora veljati za vse kandidate tega izpita.

Dovoljena povelja:

Kratko slušno ali vidno povelje za »hojo ob nogi«.

Povelje se sme ponoviti ob vsakem začetku hoje ali ob vsaki spremembi hitrosti

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja gre vodnik z izhodišča naravnost naprej, pes pa ga pozorno in veselo spremlja. Plečka pasje desne noge mora biti ves čas gibanja ob levem kolenu vodnika. Pri vsakem ustavljanju vodnika se mora pes brez povelja takoj usesti naravnost ob vodniku.

Reševalni par na začetku vaje hodi naravnost po sredinski črti, brez ustavljanja 40 korakov, nato po obratu za 180° še 10-15 korakov, nato sledi najmanj 10 korakov teka in 10 korakov počasne hoje. Prehod med tekom in počasno hojo se izvaja brez vmesnih korakov. Po nekaj korakih hoje vodnik naredi prvo kljuko s krakom 20-25 korakov in drugo kljuko s krakom 25-30 korakov, sledi obrat za 180°, nadaljnjih 10-15 korakov hoje ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju. Nato sledi 10-15 korakov hoje, kljuka in 20-25 korakov do izhodiščne točke ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju.

Ocenjevanje:

Vsako siljenje psa naprej, zaostajanje za vodnikom, oddaljevanje od vodnika in ustavljanje vodnika na obratih, kot tudi nezainteresiranost psa za delo in dodatna povelja slušna/vidna povelja ali fizična pomočse ustrezno negativno točkujejo.

4. Transportno sredstvo

10 točk

Splošno:

Transportno sredstvo:

- Ratrak, sedežnica, helikopter, ipd.

Dovoljena povelja:

Slušno in/ali vidno povelje za »skok na transportno sredstvo«,

slušno povelje za »mirovanje«

in slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik se s psom v osnovnem položaju ustavi na primerni razdalji do transportnega sredstva. Vsa prevozna sredstva se med vajo lahko uporabljajo v skladu z varnostnimi predpisi. Pes stopi, skoči ali je dvignjen na transportno sredstvo. Med vožnjo mora ostati miren in ne sme kazati znakov tesnobe ali agresije. Po končani vožnji (poletu) vodnik sestopi s transportnega sredstva ter se ustavi ob njem. Pes na povelje zavzame osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Vsako nezanesljivo vedenje ali upiranje psa pred in med prevozom se ustrezno negativno točkuje.

5. Nošenje in predaja psa

10 točk

Splošno:

- Štartna točka: vodnik lahko dvigne s tal ali z višjega mesta
- Pomočnik za prenos psa.

Dovoljena povelja:

Večkratno in poljubna vidna in slušna povelja.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja vodnik poveljuje psu, naj se postavi v položaj, ki olajšuje dvig psa. Psa s tal ali dvignjene podlage vodnik dvigne in nese cca 10 m, kjer ga preda drugi osebi. Ta ga nese prav tako cca 10 m in postavi na tla. Vodnik hodi ob osebi, ki nese psa. S psom sme govoriti, ne sme pa se ga dotikati. Pomočnik postavi psa na tla, vodnik pa mu poveljuje v osnovni položaj.

Pes ne sme pokazati agresivnega obnašanja ne do vodnika ne do osebe, ki ga nosi. Med samim prenosom mora biti omogočena gibljivost repa.

Ocenjevanje:

Če je pes med prenosom nemiren, če renči ali če pobegne med postavljanjem na tla se to ustrezno negativno točkuje. Če pes skoči iz naročja se vaja oceni z oceno »nezadostno«.

V primeru pretirane plašnosti ali agresije do vodnika ali do osebe, ki ga nosi se reševalni par diskvalificira.

6. Odlaganje z motenjem

15 točk

Splošno:

Dve označeni mesti za samce in samice.

Dovoljena povelja:

Eno slušno ali vidno povelje za »odlaganje« in eno slušno ali vidno povelje za »usedanje«.

Izvedba vaje:

Pred pričetkom dela drugega psa se vodnik s prosto sledečim psom v osnovnem položaju postavi na mesto, ki mu ga določi sodnik. Na povelje sodnika odloži psa in sicer tako, da pri njem ne pusti nobenega predmeta. Nato se vodnik oddali za vsaj 30 korakov ter nato, obrnjen proti psu obmiruje. Pes mora, brez vpliva vodnik mirno ležati, med tem ko drugi par opravlja vaje 1-5. Ko drugi par opravlja vajo številka 2. gre vodnik ležečega psa samostojno v skupino ter se po končani vaji vrne na svoje mesto.

Po navodilu sodnika se vodnik vrne do svojega psa ter se postavi na njegovo desno stran. Na povelje sodnika vodnik psu poveljuje v sedeči položaj. Pes se mora usesti hitro in ravno ob vodniku.

Ocenjevanje:

Nemirno ležanje, prezgodnje vstajanje ali hoja proti vodniku kot tudi nemirno vedenje vodnika ali kakršnekoli druga skrita povelja se ustrezno negativno točkujejo.

Če pes na prostoru za odlaganje ne leži, ampak sedi ali stoji, vodnar ostane na mestu, se vaja oceni z oceno »nezadostno«. Če pes po končani četrti vaji drugega para oddalji od prostora za več kot 3 m se vaja prav tako oceni z delno oceno.

V kolikor pes prostor zapusti ali se za več kot 3 m oddalji od prostora pred zaključeno četrto vajo drugega para se vaja točkuje z 0 točkami.

7. Hoja po gazi

15 točk

Splošno:

Vodnik mora to vajo opravljati na turnih smučeh ali krpljah.

Dovoljena povelja:

Slušno in/ali vidno povelje za »hojo po gazi« in slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik se s psom postavi v osnovni položaj. Vodnik in pes morata prehoditi približno 150m dolgo pot, z najmanj eno spremembo smeri, ki jo je predhodno določil sodnik. Na povelje mora pes začeti hoditi za vodnikom. Povelje se lahko kasneje med hojo večkrat

ponovi. Pes mora na povelje iz osnovnega položaja nemudoma zavzeti mesto za vodnikom, ne da bi ga oviral pri hoji.

Ocenjevanje:

Vsako zaostajanje, prehitevanje ali odmik psa iz »gazi« se ustrezno negativno točkuje.

8. Usmerjanje na daljavo

15 točk

Splošno:

Oprema:

- Ena točka, ki označuje izhodišče
- 2 označeni področji, ki sta ena od druge, kot tudi od izhodišča oddaljeni 20m.

Dovoljena povelja:

Po eno slušno in vidno povelje za premik proti vsaki od označenih polj,

po eno slušno povelje za »mirovanje« na vsakem od označenih polj

slušno ali vidno povelje za »odpoklic« in

slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Na izhodišču vodnik in pes zavzameta osnovni položaj. Na povelje sodnika vodnik pošlje psa proti prvemu označenemu polju. Na povelje vodnika mora pes tam obmirovati. Nato vodnik pošlje psa še do drugega polja in tudi tam mora pes na povelje obmirovati. Vrstni red polj določi sodnik na začetku vaje.

Iz drugega polja vodnik odpokliče psa. Ta se mora usesti tik pred vodnika. Na povelje vodnika se mora nemudoma vrniti v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Obotavljiv tek, spremembe hitrosti, nedovoljeno zapuščanje označenega polja, dodatna povelja vodnika ali napake pri zaključku vaje se ustrezno negativno točkujejo.

V kolikor vodnik ne upošteva vrstnega reda označenih polj, ki mu ga je določil sodnik, ali če zapusti izhodišče se vaja oceni z oceno »nezadostno«.

Delo v tej disciplini se konča z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

PREDIZPIT ZA REŠEVALNEGA PSA RH-W E

A ISKANJE

Vaja1: prinašanje predmeta iz vode: met z brega, oddaljenost 15m

20 točk

Vaja 2: prinašanje rešilnega predmeta z brega: vrv, oddaljenost 25m	20 točk
Vaja 3: Reševanje osebe iz vode - start na bregu, oprsnica, oddaljenost 25m	60 točk
Skupaj	100 točk

Splošna določila

Upoštevati se morajo vsi varnostni predpisi. Vsi sodelujoči, ki se nahajajo v vodi ali na čolnu morajo nositi neoprensko obleko ali rešilni jopič.

Vodnik mora nositi neoprensko obleko ali rešilni jopič in tudi pes mora biti opremljen z rešilnim jopičem ali oprsnico, prilagojeno za delo v vodi.

Za izvedbo izpita je potrebno izbrati del brega/obale, kjer mora pes čim večji del dela v vodi plavati, iz vode pa mora imeti lahek dostop.

Določila za izvedbo posameznih vaj

1. Prinašanje predmeta iz vode 20 točk

Splošno:

Predmet, ki ga vržemo mora plavati na vodi

Dovoljena povelja:

Po eno slušno in/ali vidno povelje za »prinašanje«,

po eno slušno in/ali vidno povelje za »predajo predmeta« in

po eno slušno in/ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik in pes v osnovnem položaju čakata na obali.

Vodnik vrže predmet z obale najmanj 15 m daleč v vodo. Ko predmet mirno plava, mora pes na slušno in/ali vidno povelje plavati do predmeta in ga po neposredni poti prinesiti vodniku. Pes se mora usesti tik pred vodnika in držati predmet v gobcu toliko časa, dokler mu ga vodnik po krajšem premoru z vidnim in/ali slušnim poveljem ne vzame.

Na vidno in/ali slušno povelje mora pes v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Spuščanje predmeta se ustrezno negativno točkuje.

Če pes predmeta ne prinese se vaja točkuje z 0 točkami.

2. Prinašanje rešilnega predmeta 20 točk

Splošno - vaja zahteva

- Deskar na svoji deski,
- vrv, dolga približno 30m.

Dovoljena povelja:

Dovoljena so poljubna slušna in vidna povelja.

Izvedba vaje:

Deskar se na deski nahaja v vodi približno 25m od brega. Vodnik da psu konec 30m vrvi v gobec in mu poveljuje, naj odplava do deskarja. Ta odvzame psu vrv in vodnik ga potegne na kopno. Pes mora ves čas plavati ob deski. Takoj ko je deskar na bregu vodnik odpokliče psa k sebi.

Ocenjevanje:

Spuščanje vrvi se ustrezno negativno točkuje.

Če pes vrvi ne prinese do pomočnika se vaja točkuje z 0 točkami.

3. Reševanje osebe iz vode

60 točk

Splošno -vaja zahteva

- Pomočnik v neoprenski obleki.

Dovoljena povelja:

Dovoljena so poljubna ponavljajoča slušna in vidna povelja.

Izvedba vaje:

Oseba, ki se vede kot utapljajoča oseba in kliče na pomoč se nahaja v vodi na oddaljenosti približno 25 m od brega.

Na povelje vodnika pes odplava do utapljajočega in ko se ta trdno drži oprtnice ali rešilnega jopiča ga pes odvede do brega. Takoj ko dosežeta breg skrb za »osebo« prevzame vodnik.

Ocenjevanje:

Če pes na povelje ne odplava direktno do utapljajočega, ali če se ne vrne po najkrajši poti se to ustrezno negativno točkuje.

V kolikor pes utapljajočega ne privleče do brega se vaja točkuje z 0 točkami.

Ta del izpita se zaključí z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

B – POSLUŠNOST IN PREMAGOVANJE OVIR

Splošna določila

Začetek in izvedbo vseh vaj določa sodnik ali oseba, ki jo imenuje sodnik. Pes mora vaje izvajati veselo in hitro. Osnovni položaj pomeni, da pes sedi vzporedno z vodnikom, na njegovi levi strani, plečka psa je ob kolenu vodnika.

Prijava in odjava vodnika pri sodniku, kot tudi vaji 1 in 2 se opravljata s privezanim psom.

Kriteriji ocenjevanja in število možnih točk

Možno število točk	100 točk
1. Vodljivost na povodcu	10 točk
2. Hoja skozi skupino ljudi	10 točk
3. Prosta vodljivost	10 točk
4. Vožnja s desko	15 točk
5. Prenos in predaja psa	10 točk
6. Odlaganje z motenjem	10 točk
7. Vožnja s čolnom	15 točk
8. Daljinsko plavanje	20 točk

Določila za izvedbo

1. Vodljivost na povodcu 10 točk

Splošno:

Vsi vodniki se morajo držati sheme za opravljanje vaj vodljivost na povodcu in proste vodljivost, ki je navedena v dodatku pravilnika. Izjema je mogoča le v primeru, da teren, kjer izpit poteka ne omogoča takšne sheme. V tem primeru lahko sodnik spremeni smer opravljanja vaj in kljuge, nova shema pa mora veljati za vse kandidate tega izpita.

Dovoljena povelja:

Kratko slušno ali vidno povelje za »hojo ob nogi«. Povelje se sme ponoviti ob vsakem začetku hoje ali ob vsaki spremembi hitrosti.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja gre vodnik z izhodišča naravnost naprej, pes pa ga pozorno in veselo spremlja. Plečka pasje desne noge mora biti ves čas gibanja ob levem kolenu vodnika. Pri vsakem ustavljanju vodnika se mora pes brez povelja takoj usesti naravnost ob vodniku.

Reševalni par na začetku vaje hodi naravnost po sredinski črti, brez ustavljanja 50 korakov, nato po obratu za 180° še 10-15 korakov, nato sledi najmanj 10 korakov teka in 10 korakov počasne hoje. Prehod med tekom in počasno hojo se izvaja brez vmesnih korakov. Po nekaj korakih hoje vodnik naredi prvo kljuko s krakom 20-25 korakov in drugo kljuko s krakom 25-30 korakov, sledi obrat za 180°, nadaljnjih 10-15 korakov hoje ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju. Nato sledi 10-15 korakov hoje, kljuka in 20-25 korakov do izhodiščne točke ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju.

Ocenjevanje:

Vsako siljenje psa naprej, zaostajanje za vodnikom, oddaljevanje od vodnika in ustavljanje vodnika na obratih, kot tudi nezainteresiranost psa za delo in dodatna povelja slušna/vidna povelja ali fizična pomoč se ustrezno negativno točkujejo.

2. Hoja skozi skupino ljudi

10 točk

Splošno:

Skupina mora biti sestavljena iz najmanj štirih oseb, pri čemer imata dve osebi ob sebi pripeta psa različnih spolov. Skupina se giblje v krogu v smeri urinega kazalca.

Dovoljena povelja:

Kratko slušno ali vidno povelje za »hojo ob nogi«.

Povelje se sme ponoviti ob vsakem začetku hoje.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja vodnik s privezanim psom enkrat v koraku zakroži v obratni smeri urinega kazalca tesno ob skupini, tako da njegov pes sreča vsakega od psov v skupini. Vmes se mora enkrat ustaviti med tem pa se skupina premika naprej tako da gre vsaj ena oseba iz skupine mimo sedečega psa.

Nato vodnik psa v obliki osmice v koraku vodi skozi skupino, na sredini se ustavi in pes mora samostojno zavzeti osnovni položaj. Na koncu vodnik in pes v koraku zapustita skupino ter vajo zaključita z osnovnim položajem.

Ocenjevanje:

Vsako siljenje psa naprej, zaostajanje za vodnikom, oddaljevanje od vodnika in ustavljanje vodnika na obratih, kot tudi nezainteresiranost psa za delo in dodatna povelja slušna/vidna povelja ali fizična pomoč se ustrezno negativno točkujejo.

3. Prosta vodljivost

10 točk

Splošno:

Vsi vodniki se morajo držati sheme za opravljanje vaj vodljivost na povodcu in proste vodljivost, ki je navedena v dodatku pravilnika. Izjema je mogoča le v primeru, da teren,

kjer izpit poteka ne omogoča takšne sheme. V tem primeru lahko sodnik spremeni smer opravljanja vaj in kljuko, nova shema pa mora veljati za vse kandidate tega izpita.

Dovoljena povelja:

Kratko slušno ali vidno povelje za »hojo ob nogi«.

Povelje se sme ponoviti ob vsakem začetku hoje ali ob vsaki spremembi hitrosti.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja gre vodnik z izhodišča naravnost naprej, pes pa ga pozorno in veselo spremlja. Plečka pasje desne noge mora biti ves čas gibanja ob levem kolenu vodnika. Pri vsakem ustavljanju vodnika se mora pes brez povelja takoj usesti naravnost ob vodniku.

Reševalni par na začetku vaje hodi naravnost po sredinski črti, brez ustavljanja 50 korakov, nato po obratu za 180° še 10-15 korakov, nato sledi najmanj 10 korakov teka in 10 korakov počasne hoje. Prehod med tekom in počasno hojo se izvaja brez vmesnih korakov. Po nekaj korakih hoje vodnik naredi prvo kljuko s krakom 20-25 korakov in drugo kljuko s krakom 25-30 korakov, sledi obrat za 180°, nadaljnjih 10-15 korakov hoje ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju. Nato sledi 10-15 korakov hoje, kljuka in 20-25 korakov do izhodiščne točke ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju.

Ocenjevanje:

Vsako siljenje psa naprej, zaostajanje za vodnikom, oddaljevanje od vodnika in ustavljanje vodnika na obratih, kot tudi nezainteresiranost psa za delo in dodatna povelja slušna/vidna povelja ali fizična pomoč se ustrezno negativno točkujejo.

4. Vožnja z desko

15 točk

Splošno:

Deska mora biti na razpolago.

Dovoljena povelja:

Dovoljena so poljubna povelja.

Po eno slušno povelje za »mirovanje« in

Po eno slušno povelje za »sestop z jadralne deske«.

Izvedba vaje:

Na povelje sodnika vodnik odrine desko na kateri leži pes približno 20m daleč. Ob odzivu lahko vodnik psu poveljuje »mirovanje«. Pes mora na deski ležati tako dolgo, da mu vodnik da vidno in/ali slušno povelje za »sestop« z deske.

Ocenjevanje:

Nemirno ali nezanesljivo vedenje psa se ustrezno negativno točkujeta. Če pes ni hotel stopiti na desko se vaja točkuje z 0 točkami.

5. Nošenje in predaja psa

10 točk

Splošno:

Psa vodnik lahko dvigne s tal ali z višjega mesta.

Za to vajo potrebujemo še pomočnika, ki prevzame psa.

Dovoljena povelja:

Dovoljena so ponavljajoča vidna in slušna povelja.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja vodnik poveljuje psu, naj se postavi v položaj, ki olajšuje dvig psa. Psa s tal ali dvignjene podlage vodnik dvigne in nese cca 10 m, kjer ga preda drugi osebi. Ta ga nese prav tako cca 10 m in postavi na tla. Vodnik hodi ob osebi, ki nese psa. S psom sme govoriti, ne sme pa se ga dotikati. Pomočnik postavi psa na tla, vodnik pa mu poveljuje v osnovni položaj.

Pes ne sme pokazati agresivnega obnašanja ne do vodnika ne do osebe, ki ga nosi. Med samim prenosom mora biti omogočena gibljivost repa.

Ocenjevanje:

Če je pes med prenosom nemiren, če renči ali če pobegne med postavljanjem na tla se to ustrezno negativno točkuje. Če pes skoči iz naročja se vaja oceni z oceno »pomanjkljivo«.

V primeru pretirane plašnosti ali agresije do vodnika ali pomočnika se reševalni par diskvalificira.

6. Odlaganje z motenjem

10 točk

Splošno:

Na prireditvenem prostoru morata biti dve označeni točki, po ena za vsak spol.

Dovoljena povelja:

Eno slušno ali vidno povelje za »odlaganje«

in eno slušno ali vidno povelje za »usedanje«.

Izvedba vaje:

Pred pričetkom dela drugega psa se vodnik s prosto sledečim psom v osnovnem položaju postavi na mesto, ki mu ga določi sodnik. Na povelje sodnika odloži psa in sicer tako, da pri njem ne pusti nobenega predmeta. Nato se vodnik oddali za vsaj 30 korakov ter nato, obrnjen proti psu obmiruje. Pes mora, brez vpliva vodnik mirno ležati, med tem ko

drugi par opravlja vaje 1-5. Ko drugi par opravlja vajo št. 2 gre vodnik ležečega psa samostojno v skupino ter se po končani vaji vrne na svoje mesto.

Po navodilu sodnika se vodnik vrne do svojega psa ter se postavi na njegovo desno stran. Na povelje sodnika vodnik psu poveljuje v sedeči položaj. Pes se mora uvesti hitro in ravno ob vodniku.

Ocenjevanje:

Nemirno ležanje, prezgodnje vstajanje ali hoja proti vodniku kot tudi nemirno vedenje vodnika ali kakršnekoli druga skrita povelja se ustrezno negativno točkujejo.

Če pes na prostoru za odlaganje ne leži, ampak sedi ali stoji, vendar ostane na mestu, se vaja oceni z oceno »pomanjkljivo«. Če pes po končani vaji št. 4 drugega para oddalji od prostora za več kot 3 m se vaja prav tako oceni z delno oceno.

V kolikor pes prostor zapusti ali se za več kot 3 m oddalji od prostora pred zaključeno 4. vajo drugega para se vaja točkuje z 0 točkami.

7. Vožnja s čolnom

15 točk

Splošno:

Na razpolago mora biti motorni čoln s krmarjem.

Dovoljena povelja:

Vidno in/ali slušno povelje za »vstop v čoln«,

slušno povelje za »mirovanje« in

slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik se s psom v osnovnem položaju ustavi na primerni razdalji do čolna. Pes vstopi v čoln, skoči na čoln ali je nanj dvignjen. Med transportom mora ostati miren. Po vožnji vodnik skupaj s psom izstopi iz čolna in vodnik psu poveljuje v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Nezanesljivo vedenje med vožnjo se ustrezno negativno točkuje. Če pes v čoln in iz njega ne vstopa z veseljem, ali nanj sploh ne želi vstopiti se vaja točkuje z 0 točkami.

8. Daljinsko plavanje

20 točk

Splošno:

Na razpolago mora biti motorni čoln s krmarjem.

Dovoljena povelja:

Po eno slušno in/ali vidno povelje za »oddaljevanje«,

Po eno slušno in/ali vidno povelje za »sledenje« in

Po eno slušno in /ali vidno povelje za »plavanje k vodniku«.

Izvedba vaje:

Reševalni par se nahaja na čolnu. Obnašati se mora primerno, vendar osnovni položaj ni zahtevan. Vodnik psa dvigne iz mirujočega čolna in ga spusti v vodo. Na povelje vodnika se mora pes oddaljiti od čolna, tako da le ta lahko odpelje. Čoln ves čas vozi v oddaljenosti približno 10m od psa, tako da ga vodnik lahko ves čas nadzira. Pes na vodnikovo povelje začne slediti čolnu. Mirno mora preplavati 200m. Po tej razdalji se čoln ustavi, vodnik pokliče psa in ta priplava do mirujočega čolna. Vodnik pomaga psu nazaj v čoln.

Ocenjevanje:

Nemirno, neenakomerno plavanje kot tudi napake pri plavanju k vodniku in dvigu iz ali v čoln se ustrezno negativno točkujejo. Če pes nima ustrezne kondicije se vaja prekine in točkuje z 0 točkami.

Ta del izpita se zaključí z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno dela.

IZPIT SLEDENJE POGREŠANI OSEBI RH-F A

Izpit RH-F A

Izpit se deli na sledeči disciplini:

A Sledenje	200 točk
B Poslušnost in ovire	100 točk
Skupaj	300 točk

A SLEDENJE

Kriteriji za ocenjevanje in število možni točk

Skupaj možnih točk	200 točk
Prijetje sledi	10 točk
Spremljanje sledi	50 točk
Identifikacijski predmet	20 točk
Nakazovanje predmetov 5x8 točk	40 točk
Nakazovanje osebe	80 točk

Splošna določila

Sled:

- Tuja sled: dolga 1000 korakov (dolžina koraka 70 cm), starost sledi 90 min, 4 kljuge, ki so lahko ostre.
Sled naj bi bila čim bolj naravna in prilagojena terenu. Vsebovati mora menjavo terenov. Teren lahko obsega gozdove, travnike in polja ter prečkanja poti in cest. Polagalec ves čas polaganja sledi hodi v normalnem tempu. Med polaganjem sledi se ne sme ustavljati in podrsavati z nogami. Na koncu mora sodniku predložiti natančno skico sledi z vsemi potrebnimi informacijami, kot so kljuge in odloženi predmeti. Lahko pripravi tudi GPS posnetek sledi.
- Začetek sledi: identifikacijski predmet, do velikosti čevlja (dovoljena so tudi do te velikosti zmanjšana oblačila). Predmet se nahaja v označenem polju velikosti 20x20metrov (polje mora biti označeno levo in desno ob robu). Polagalec vstopi v polje z leve ali desne in nekje v polju odloži identifikacijski predmet, ki označuje začetek sledi. Po kratkem postanku na mestu se polagalec z normalnimi koraki odpravi v dogovorjeno smer.
- Predmeti: 5 rabljenih predmetov polagalca sledi, največ do velikosti čevlja, ki se po barvi ne smejo preveč razlikovati od terena. Predmete mora polagalec odlagati na in

ne ob sled. Vsak odloženi predmet mora biti označen na končni skici sledi, ki jo polagalec preda sodniku skupaj z natančnim opisom predmetov.

- Na koncu sledi se nahaja polagalec sledi v sedečem ali ležečem položaju. Polagalec mora biti na koncu sledi najmanj 30 minut pred začetkom sledenja.
- Čas sledenja: največ 20 minut, vključno z iskanjem identifikacijskega predmeta

Dovoljena povelja

Dovoljena so poljubna in ponavljajoča slušna in vidna povelja.

Določila za izvedbo vaje

Vodnik mora s pripravljenim psom čakati da ga pokličejo. Pes lahko sledi prosto, ali pa na 10m povodcu pripetem na oprtnico ali kovinsko ovratnico. Če pes nakazuje s prinosilom mu je potrebo pred začetkom sledenja pritrditi ovratnico s prinosilom. Pred sledenjem, na začetku sledenja in med njim je kakršnakoli oblika prisile prepovedana.

Vodnik se pri sodniku prijavi s pripetim psom. Dovoljena načina nakazovanja predmetov sta pobiranje ter nakazovanje z ležanjem, sedenjem ali stanjem. Načini nakazovanja se lahko izmenjujejo. Če pes predmete pobira, lahko z njimi v gobcu obstoji, obsedi ali pa jih prinese do vodnika. Dovoljeni načini nakazovanja osebe na koncu sledi so oblajanje, nakazovanje s prinosilom ter prosto nakazovanje.

Sodnik vodniku pokaže polje z identifikacijskim predmetom, za katerim se vodnik lahko prosto giblje. Če pes sledi prosto ga vodnik odpne in mu poveljuje iskanje identifikacijskega predmeta. Najti ga mora v 3 minutah, pri čemer mu vodnik lahko pomaga s slušnimi in/ali vidnimi povelji. Po najdbi identifikacijskega predmeta vodnik psa po potrebi pripne in ga pripravi na sledenje.

Če pes identifikacijskega predmeta ne najde, povzame pa sled lahko vodnik psa ustavi in pripne ali pa (pri prosto sledečem psu) po seznanitvi sodnika sledi svojemu psu po sledi.

Če pes v predvidenih 3 minutah ne najde identifikacijskega predmeta in ne povzame sledi se lahko par še naprej trudi povzeti sled. Sodnik pa lahko prekine delo, če ugotovi, da pes ni sposoben rešiti naloge, ali če očitno ni pripravljen za delo.

Pri spremljanju sledi mora pes slediti sledi polagalca, vodnik pa mu mora slediti na razdalji 10m (tudi pri prosto sledečem psu).

Sodnik sledi reševalnemu paru na primerni razdalji.

Vodnik lahko sledenje za krajši čas prekine, vendar se ta počitek šteje v skupni čas sledenja. Vodnik lahko med delom psu očisti glavo, oči ali nos ter mu da vodo.

Pri nakazovanju polagalca sledi na koncu sledi je vsakršna pomoč psu s strani vodnika in/ali polagalca sledi prepovedana. Vodnik mora najdbo javiti sodniku in sme oditi do psa šele, ko mu sodnik to dovoli. Pes mora osebo nakazovati jasno in vztrajno do prihoda vodnika. Pes mora nakazovati največ 2 metra od najdene osebe.

Ta del izpita se konča s tem, da vodnik sodniku pokaže najdene predmete in z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

Ocenjevanje

Sodnik ocenjuje iskanje identifikacijskega predmeta, povzemanje ter spremljanje sledi, nakazovanje polagalčevih predmetov v kronološkem zaporedju ter samostojno nakazovanje polagalca s strani psa.

Pes naj bi imel na sledi pozitiven odnos do dela, nakazovanje predmetov naj bi bilo odločno. Manjši odmiki od sledi niso napačni, v kolikor pes lahko samostojno nadaljuje s spremljanjem sledi.

Če pes identifikacijskega predmeta ne najde v predpisanem času se ta vaja točkuje z 0 točkami.

Vsak predmet, ki ga pes ne najde ali ne nakaže samostojno se točkuje z 0 točkami.

Če vodnik in/ali polagalec sledi spodbudita nakazovanje psa ali če se pes pri nakazovanju oddalji za več kot 2m od polagalca se vaja oceni z 0 točkami.

Če pes nadleguje polagalca se to ustrezno negativno točkuje.

Sodnik lahko delo prekine, če oceni, da pes ni sposoben samostojno rešiti naloge.

Če pes polagalca ne najde izpita ne more opraviti.

Če pes polagalca poškoduje pomeni to diskvalifikacijo reševalnega para.

IZPIT SLEDENJE POGREŠANI OSEBI RH - F B

Izpit RH-F B

Izpit se deli na sledeči disciplini:

A Sledenje	200 točk
B Poslušnost in ovire	100 točk
Skupaj	300 točk

A SLEDENJE

Kriteriji za ocenjevanje

Skupaj možnih točk	200 točk
Prijetje sledi	10 točk
Spremljanje sledi	50 točk
Identifikacijski predmet	20 točk
Nakazovanje predmetov 8 x 5 točk	40 točk
Nakazovanje osebe	80 točk

Splošna določila

Sled:

- Tuja sled: dolga 2000 korakov (dolžina koraka 70 cm), starost sledi 180 minut, 8 kljuk, ki so lahko ostre.
Sled naj bi bila čim bolj naravna in prilagojena terenu. Vsebovati mora menjavo terenov. Teren lahko obsega gozdove, travnike in polja ter prečkanja poti in cest. Polagalec ves čas polaganja sledi hodi v normalnem tempu. Med polaganjem sledi se ne sme ustavljati in podrsavati z nogami. Na koncu mora sodniku predložiti natančno skico sledi z vsemi potrebnimi informacijami, kot so kljuge in odloženi predmeti. Lahko pripravi tudi GPS posnetek sledi.
- Začetek sledi: identifikacijski predmet, do velikosti čevlja (dovoljena so tudi do te velikosti zmanjšana oblačila). Predmet se nahaja v označenem polju velikosti 30m x 30m (polje mora biti označeno levo in desno ob robu). Polagalec vstopi v polje z leve ali desne in nekje v polju odloži identifikacijski predmet, ki označuje začetek sledi. Po kratkem postanku na mestu se polagalec z normalnimi koraki odpravi v označeno smer.
- Predmeti: 8 rabljenih predmetov polagalca sledi, največ do velikosti čevlja, ki se po barvi ne smejo preveč razlikovati od terena.

Predmete mora polagalec odlagati na in ne ob sled. Vsak odloženi predmet mora biti označen na končni skici sledi, ki jo polagalec preda sodniku skupaj z natančnim opisom predmetov.

- Konec sledi: polagalec sledi v sedečem ali ležečem položaju. Polagalec mora biti na koncu sledi najmanj 30 minut pred začetkom sledenja.
- Čas za iskanje: največ 45 minut, vključno z iskanjem identifikacijskega predmeta.

Dovoljena povelja

Večkratna in ponovljena slušna in vidna povelja.

Določila za izvedbo vaje

Vodnik mora s pripravljenim psom čakati na znak sodnika in se nato prijaviti. Pes lahko sledi prosto, ali pa na 10 metrskem povodcu pripetem na oprtnico ali kovinsko ovratnico. Če pes nakazuje s prinosilom mu je potrebno pred začetkom sledenja pritrditi ovratnico s prinosilom. Pred sledenjem, na začetku sledenja in med njim je kakršnakoli oblika prisile prepovedana.

Vodnik se pri sodniku prijavi s pripetim psom. Dovoljena načina nakazovanja predmetov sta pobiranje ter nakazovanje z ležanjem, sedenjem ali stanjem. Načini nakazovanja se lahko izmenjujejo. Če pes predmete pobira, lahko z njimi v gobcu obstoji, obsedi ali pa jih prinese do vodnika. Dovoljeni načini nakazovanja osebe na koncu sledi so oblajanje, nakazovanje s prinosilom ter prosto nakazovanje.

Sodnik vodniku pokaže polje z identifikacijskim predmetom, za katerim se vodnik lahko prosto giblje. Če pes sledi prosto ga vodnik odpne in mu poveljuje iskanje identifikacijskega predmeta. Najti ga mora v roku 3 minut, pri čemer mu vodnik lahko pomaga s slušnimi in/ali vidnimi povelji. Po najdbi identifikacijskega predmeta vodnik psa po potrebi pripne in ga pripravi na sledenje. Če pes identifikacijskega predmeta ne najde, povzame pa sled lahko vodnik psa ustavi in pripne ali pa (pri prosto sledečem psu) po seznanitvi sodnika sledi svojemu psu po sledi.

Če pes v predvidenih 3 minutah ne najde identifikacijskega predmeta in ne povzame sledi se lahko par še naprej trudi povzeti sled. Sodnik pa lahko prekine delo, če ugotovi, da pes ni sposoben rešiti naloge, ali če očitno ni pripravljen za delo.

Pri spremljanju sledi mora pes slediti sledi polagalca, vodnik pa mu mora slediti na razdalji 10 metrov (tudi pri prosto sledečem psu). Sodnik sledi reševalnemu paru na primerni razdalji.

Vodnik lahko sledenje za krajši čas prekine, vendar se ta počitek šteje v skupni čas sledenja. Vodnik lahko med delom psu očisti glavo, oči ali nos ter mu da vodo.

Pri nakazovanju polagalca sledi na koncu sledi je vsakršna pomoč psu s strani vodnika in/ali polagalca sledi prepovedana. Vodnik mora najdbo javiti sodniku in sme oditi do psa šele, ko mu sodnik to dovoli. Pes mora osebo nakazovati jasno in vztrajno do prihoda vodnika. Pes mora nakazovati največ 2 metra od najdene osebe.

Ta del izpita se konča s tem, da vodnik sodniku pokaže najdene predmete in z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

Ocenjevanje

Sodnik ocenjuje iskanje identifikacijskega predmeta, povzemanje ter spremljanje sledi, nakazovanje polagalčevih predmetov v kronološkem zaporedju ter samostojno nakazovanje polagalca s strani psa.

Pes naj bi imel na sledi pozitiven odnos do dela, nakazovanje predmetov naj bi bilo odločno. Manjši odmiki od sledi niso napačni, v kolikor pes lahko samostojno nadaljuje s spremljanjem sledi.

Če pes identifikacijskega predmeta ne najde v predpisanem času se ta vaja točkuje z 0 točkami.

Vsak predmet, ki ga pes ne najde ali ne nakaže samostojno se točkuje z 0 točkami.

Če vodnik in/ali polagalec sledi spodbudita nakazovanje psa ali če se pes pri nakazovanju oddalji za več kot 2 metra od polagalca se vaja oceni z 0 točkami.

Če pes nadleguje polagalca se to ustrezno negativno točkuje.

Sodnik lahko delo prekine, če oceni, da pes ni sposoben samostojno rešiti naloge.

Če pes polagalca ne najde izpita ne more opraviti.

Če pes polagalca poškoduje pomeni to diskvalifikacijo reševalnega para.

IRO in FCI pravilnik za delo reševalnih psov

IZPIT ISKANJE POGREŠANIH OSEB RH - FL A

Izpit RH-FL A

Izpit se deli na sledeči disciplini:

A Iskanje	200 točk
B Poslušnost in ovire	100 točk
Skupaj	300 točk

A ISKANJE

Kriteriji za ocenjevanje in število možnih točk

Skupaj možnih točk	200 točk	
Vodljivost psa	sodelovanje z vodnikom, hitro in pravilno izvajanje nalog sodelovanje z vodnikom, hitro in pravilno izvajanje nalog	30 točk
Intenzivnost iskanja	nagon iskanja, način iskanja, motivacija za delo, temperament, fizična kondicija, veselja do dela	10 točk
Gibanje po terenu	gibanje po različnih terenih, premagovanje težav	10 točk
Samostojnost pri delu	izraženost lastne volje do dela (nagon)	10 točk
Taktika vodnika	izvajanje izbrane taktike iskanja, pregled nad delom psa	20 točk
Nakazovanje	2 osebi, za vsako največ 60 točk, odbitki pri lažnem nakazovanju	120 točk

Splošna določila

- iskalno območje: 100m x 200m, poraščeno in odprto tereno

- markerji: 2 osebi.
Pes lahko ima vidni in telesni stik z markerji. Skrivališči oseb naj bi bila vsaj 10 metrov oddaljeni eno od drugega. Skrivališča se lahko menjavajo po vsakem psu, prav tako pa se lahko že uporabljena skrivališča ponovno uporabijo.
Markerji morajo biti v skrivališčih vsaj 10 minut pred začetkom dela. Markerji so pomočniki sodnika, morajo biti v ležečem ali sedečem položaju in ne smejo pomagati psu ali vodniku.
- Pomočniki: do 15 minut pred prvim iskanjem mora skupina ljudi s psom prehoditi celotno iskalno območje
- Čas iskanja: največ 15 minut
Čas začne teči, ko vodnik pošlje psa iskat.

Dovoljena povelja

Večkratna in poljubna slušna in vidna povelja.

Določila za izvedbo naloge

Vodnik s pripravljenim psom čaka na mestu, od koder ne more videti iskalnega območja, dokler ga ne pokličejo. Pes je lahko opremljen z oprsnico ali kovinsko ovratnico. Sodnik na začetku opiše iskalno območje, ki mora biti jasno označeno, ter določi smer gibanja na začetku preizkusa. Vodnik se lahko premakne do sredinske linije, ki mora biti označena vsakih 50 metrov. Vodnik lahko območje preišče večkrat, to pa naredi tako, da se na vsakem koncu sredinske linije obrne in nadaljuje z iskanjem v obratni smeri, kot ga je izvajal do takrat.

Na začetku iskanja mora vodnik seznaniti sodnika z načinom nakazovanja. Dovoljeni načini nakazovanja so oblaganje, nakazovanje s prinosilom in prosto nakazovanje.

Vodnik poveljuje psu začetek iskanja in ko se le ta dovolj oddali sodnik dovoli vodniku, da se premakne s starta. Pes mora iskalno območje preiskovati z reviranjem levo in desno po navodilih vodnika. Občasno vračanje psa na že preiskano območje ni napačno, pošiljanje psa v to območje pa je mogoče šele, ko vodnik doseže konec iskalnega območja in se obrne.

Pri nakazovanju markerja je vsaka pomoč vodnika ali markerja prepovedana. Vodnik mora najdbo javiti sodniku in sme do psa šele, ko mu sodnik to dovoli. Pes mora markerja nakazovati jasno in vztrajno do prihoda vodnika in se od markerja ne sme oddaljiti za več kot 2 metra.

Po najdi se na sodnikov znak iskanje nadaljuje na mestu, kjer se je vodnik nahajal pred prijavo najdbe.

Ta del izpita se konča z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

Ocenjevanje

Pomanjkljiva taktika vodnika, kot tudi slabša vodljivost, intenzivnost iskanja in samostojnost psa se ustrezno negativno točkujejo. Nakazovanje, ki ga vodnik ni prijavil je napačno, ne pa tudi lažno.

Če nakazovanje sproži vodnik in/ali marker se nakazovanje oceni 0 točkami.

Prvo lažno nakazovanje se oceni z minus 40 točkami

Drugo lažno nakazovanje pa pomeni prekinitev iskanja.

Če pes enega markerja ne najde izpita ne more opraviti, število možnih točk je v tem primeru 139.

Če pes poškoduje markerja pomeni to diskvalifikacijo.

IRO in FCI pravilnik za delo reševalnih psov

IZPIT ISKANJE POGREŠANIH OSEB RH - FL B

Izpit	RH-FL B
Izpit se deli na sledeči disciplini:	
A Iskanje	200 točk
B Poslušnost in ovire	100 točk
Skupaj	300 točk

A- ISKANJE

Kriteriji za ocenjevanje in število možnih točk

Skupaj možnih točk	200 točk
Vodljivost psa	sodelovanje z vodnikom, hitro in pravilno izvajanje nalog 20 točk
Intenzivnost iskanja	nagon iskanja, način iskanja, motivacija za delo, temperament, fizična kondicija, veselja do dela 10 točk
Gibanje po terenu	gibanje po različnih terenih, premagovanje težav 10 točk
Samostojnost pri delu	izraženost lastne volje do dela (nagon) 10 točk
Taktika vodnika	izvajanje izbrane taktike iskanja, pregled nad delom psa 30 točk
Nakazovanje	3 osebi, za vsako največ 40 točk, odbitki pri lažnem nakazovanju 120 točk

Splošna določila

- iskalno območje: 35.000 - 40.000 m², poraščen teren in zgradbe
- markerji: 3 osebe.

Pes lahko ima vidni in telesni stik z markerji, vendar so dovoljena tudi skrivališča kjer pes markerja ne vidi in nima kontakta (skrivališče na višini) Skrivališče oseb naj bi bila vsaj 10 metrov oddaljeni eno od drugega. Lahko se uporabijo skrivališča na višini do 2 metra. Skrivališča se lahko menjavajo po vsakem psu, prav tako pa se lahko že uporabljena skrivališča ponovno uporabijo.

Markerji morajo biti v skrivališčih vsaj 15 minut pred začetkom dela. Markerji so pomočniki sodnika, morajo biti v ležečem ali sedečem položaju in ne smejo pomagati psu ali vodniku.

- Pomočniki: Vsak izpitni dan, mora do 15 minut pred iskanjem, skupina ljudi s psom prehoditi celotno iskalno območje.
- Čas iskanja: največ 30 minut.
Čas začne teči, ko vodnik pošlje psa iskat.

Dovoljena povelja

Večkratna in poljubna slušna in vidna povelja.

Določila za izvedbo naloge

Vodnik s pripravljenim psom čaka na mestu, od koder ne more videti iskalnega območja, dokler ga sodnik ne pokliče. Pes je lahko opremljen z oprsnico ali kovinsko ovratnico. Vodnik pred začetkom dela prejme opis terena v obliki skice ali zemljevida. Iskalno območje mora biti jasno označeno. Sodnik lahko kakšno od stranskih linij zapre in onemogoči vodniku prehod po tej liniji.

Na začetku iskanja mora vodnik seznaniti sodnika z načinom nakazovanja. Dovoljeni načini nakazovanja so oblaganje, nakazovanje s prinosilom in prosto nakazovanje.

Tehnika iskanja je prepuščena vodniku, vendar mora pred začetkom dela o njej obvestiti sodnika. O kakršnihkoli spremembah tehnike iskanja mora vodnik sodnika nemudoma obvestiti, med tem se čas iskanja ne prekine.

Iskanje se začne po seznanitvi sodnika s tehniko iskanja ko vodnik prvič pošlje psa.

Pes mora iskalno območje preiskovati z reviranjem levo in desno po navodilih vodnika. Vračanje psa na že preiskano območje ni napačno, pošiljanje psa nazaj je dovoljeno.

Pri nakazovanju markerja je vsaka pomoč vodnika ali markerja prepovedana. Vodnik mora najdbo javiti sodniku in sme do psa šele, ko mu sodnik to dovoli. Pes mora markerja nakazovati jasno in vztrajno do prihoda vodnika in se od markerja ne sme oddaljiti za več kot 2 metra. Pri skrivališčih na višini mora ostati v območju, kjer se nahaja vonj.

Po najdi se na sodnikov znak iskanje nadaljuje na mestu, kjer se je vodnik nahajal pred prijavo najdbe.

Ta del izpita se konča z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik poda oceno opravljenega dela.

Ocenjevanje

Pomanjkljiva taktika vodnika, kot tudi slabša vodljivost, intenzivnost iskanja in samostojnost psa se ustrezno negativno točkujejo. Nakazovanje, ki ga vodnik ni prijavil je napačno, ne pa tudi lažno.

Če nakazovanje sproži vodnik in/ali marker se nakazovanje oceni z 0 točkami.

Prvo lažno nakazovanje se oceni z -40 točkami.

Drugo lažno nakazovanje pa pomeni prekinitev iskanja.

Če pes enega markerja ne najde izpita ne more opraviti, število možnih točk je v tem primeru 139.

Če pes poškoduje markerja pomeni to diskvalifikacijo.

IRO in FCI pravilnik za delo reševalnih psov

IZPIT ISKANJE V RUŠEVINI

RH - T A

Izpit

RH-T A

Izpit se deli na sledeči disciplini:

A Iskanje	200 točk
B Poslušnost in ovire	100 točk
Skupaj	300 točk

A ISKANJE

Kriteriji za ocenjevanje in število možnih točk

Skupaj možnih točk **200 točk**

Vodljivost psa	sodelovanje z vodnikom, hitro in pravilno izvajanje nalog	20 točk
Intenzivnost iskanja	nagon iskanja, način iskanja, motivacija za delo, temperament, fizična kondicija, veselja do dela	10 točk
Gibanje po terenu	gibanje po različnih terenih, premagovanje težav	10 točk
Samostojnost pri delu	izraženost lastne volje do dela (nagon)	10 točk
Taktika vodnika	izvajanje izbrane taktike iskanja, pregled nad delom psa	30 točk
Nakazovanje	2 osebi, za vsako največ 60 točk, odbitki pri lažnem nakazovanju	120 točk

Splošna določila

- Iskalno območje: porušen ali delno porušen objekt, najmanj 800 - 1.000 m² v enem ali več nivojih.

Ruševina je lahko skupek različnih materialov. Za to stopnjo izpita morajo biti v ruševini temačni prostori, skrivališča globoka približno 1 metra. Preiskovanje zgolj neporušenih objektov ni dovoljeno, lahko pa so posamezni deli objektov vključeni v iskalno območje.

Iskalno območje mora biti jasno označeno in pregledno za vodnika in sodnika.

- Markerji: 2 osebi v zakritih skrivališčih.

Pes ne sme imeti vidnega in telesnega kontakta z markerjem. Skrivališče naj zglada čim bolj realno. Oddaljenost skrivališč mora biti takšna, da omogoča jasno nakazovanje. Že uporabljena skrivališča lahko ponovno uporabimo, pri menjavi skrivališč pa moramo paziti, da ne pride do lažnega nakazovanja. Prazna skrivališča morajo biti odkrita.

Markerji morajo biti v skrivališčih najmanj 15 minut pred začetkom dela. Upoštevati je potrebno vsa varnostna določila. Markerji so pomočniki sodnika in ne smejo pomagati psu ali vodniku.

Markerji morajo po navodilu sodnika zapustiti skrivališče.

- Motenje: ogenj, zvoki strojev, udarci s kladivom, bobnenje, posnetk ipd.
- Pomočniki: do 15 minut pred prvim iskanjem mora skupina ljudi s psom prehoditi celotno iskalno območje. Med samim delom se morata dve osebi brez psa sprehoditi po celotnem iskalnem območju.
- Čas iskanja: največ 20 minut
Čas začne teči, ko vodnik pošlje psa iskat.

Dovoljena povelja

Večkratna in poljubna slušna in vidna povelja.

Določila za izvedbo naloge

Vodnik s pripravljenim psom čaka na mestu, od koder ne more videti iskalnega območja, dokler ga sodnik ne pokliče. Vodnik pred začetkom dela prejme opis terena v obliki skice. Iskalno območje mora biti jasno označeno. Taktika iskanja je prepuščena vodniku, vendar mora pred začetkom dela o njej obvestiti sodnika. O kakršnihkoli spremembah tehnike iskanja mora vodnik sodnika nemudoma obvestiti, med tem se čas iskanja ne prekine.

Pred začetkom iskanja mora vodnik seznaniti sodnika z načinom nakazovanja. Dovoljeni načini nakazovanja so oblajanje, nakazovanje s prinosilom in prosto nakazovanje.

Vodnik sam izbere izhodišče za iskanje ter spusti psa, brez oprtnice ali ovratnice na ruševino. Izključno pri nakazovanju s prinosilom je dovoljena uporaba posebne ovratnice. Ovratnica mora imeti varnostno zaponko, ki se v primeru, da se pes kje zatakne, takoj odpre. Pes naj bi ruševino preiskoval po navodilih vodnika. Vodnik sme stopiti v/na ruševino šele ko mu sodnik to dovoli.

Pri nakazovanju markerja je vsaka pomoč vodnika ali markerja prepovedana. Vodnik mora najdbo javiti sodniku in sme do psa šele, ko mu sodnik to dovoli. Pes mora jasno in odločno nakazati izvor vonja, tako da vodnik točno ve, kje je skrit marker.

Po navodilih sodnika se delo po najdbi nadaljuje. Vodnik lahko enkrat psa pošlje iskat od mesta najdbe, nato pa se mora sam vrniti iz/z ruševine. Nadaljevanje iskanja je mogoče tudi na robu iskalnega območja.

Ta del izpita se konča s tem, z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

Ocenjevanje

Pomanjkljiva taktika vodnika, kot tudi slabša vodljivost, intenzivnost iskanja in samostojnost psa se ustrezno negativno točkujejo. Nakazovanje, ki ga vodnik ni prijavil je napačno, ne pa tudi lažno.

Če nakazovanje sproži vodnik in/ali marker se nakazovanje oceni z 0 točkami.

Prvo lažno nakazovanje se oceni z minus 40 točkami

Drugo lažno nakazovanje pa pomeni prekinitev iskanja.

Če pes enega markerja ne najde izpita ne more opraviti, število možnih točk je v tem primeru 139.

IRO in FCI pravilnik za delo reševalnih psov

IZPIT ISKANJE V RUŠEVINI

RH -T B

Izpit

RH-T B

Izpit se deli na sledeči disciplini:

A Sledenje 200 točk

B Poslušnost in premagovanje ovir 100 točk

Skupaj 300 točk

A- ISKANJE

Kriteriji za ocenjevanje in število možnih točk

Skupaj možnih točk 200 točk

Vodljivost psa sodelovanje z vodnikom,
hitro in pravilno izvajanje nalog 20 točk

Intenzivnost iskanja nagon iskanja, način iskanja,
motivacija za delo, temperament,
fizična kondicija, veselja do dela 10 točk

Gibanje po terenu gibanje po različnih terenih,
premagovanje težav 10 točk

Samostojnost pri delu izraženost lastne volje do dela
(nagon) 10 točk

Taktika vodnika izvajanje izbrane taktike iskanja,
pregled nad delom psa 30 točk

Nakazovanje 3 osebe, za vsako največ 40 točk.
Odbitki pri lažnem nakazovanju
120 točk

Splošna določila

- Iskalno območje: porušen ali delno porušen objekt, najmanj 1.200 - 1.500 m² v enem ali več nivojih.

Ruševina je lahko skupek različnih materialov. Za to stopnjo izpita morajo biti najmanj 6 skrivališč, od tega najmanj 2 skrivališči v temnih prostorih, najmanj 2 skrivališči globoko približno 2 metra in 2 skrivališči na višini 2 metrov. Najmanj dve možnosti skrivališč mora biti v ruševini. Preiskovanje zgolj neporušenih objektov ni dovoljeno, lahko pa so posamezni deli objektov vključeni v iskalno območje.

Iskalno območje mora biti jasno označeno in pregledno za vodnika in sodnika.

- Markerji: 3 osebe v zakritih skrivališčih.

Pes ne sme imeti vidnega in telesnega kontakta z markerjem. Skrivališče naj zglada čim bolj realno. Oddaljenost skrivališč mora biti takšna, da omogoča jasno nakazovanje. Že uporabljena skrivališča lahko ponovno uporabimo, pri menjavi skrivališč pa moramo paziti, da ne pride do lažnega nakazovanja. Prazna skrivališča morajo biti odkrita.

Markerji morajo biti v skrivališčih najmanj 15 minut pred začetkom dela. Upoštevati je potrebno vsa varnostna določila. Markerji so pomočniki sodnika in ne smejo pomagati psu ali vodniku. Markerji, ki jih je pes nakazal lahko ostanejo v skrivališčih. Če da sodnik znak za odkopavanje najdenega markerja, potem to naredijo pomočniki.

- Motenje: ogenj, zvoki strojev, udarci s kladivom, bobnenje, posnetek ipd.
- Pomočniki: do 15 minut pred prvim iskanjem mora skupina ljudi s psom prehoditi celotno iskalno območje. Med samim delom se morata dve osebi brez psa sprehoditi po celotnem iskalnem območju.
- Čas iskanja: največ 30 minut.
Čas začne teči, ko vodnik pošlje psa iskat.

Dovoljena povelja

Večkratna in poljubna slušna in vidna povelja.

Določila za izvedbo naloge

Vodnik s pripravljenim psom čaka na mestu, od koder ne more videti iskalnega območja, dokler ga sodnik ne pokliče. Vodnik pred začetkom dela prejme opis terena v obliki skice. Iskalno območje mora biti jasno označeno. Taktika iskanja je prepuščena vodniku, vendar mora pred začetkom dela o njej obvestiti sodnika. O kakršnihkoli spremembah tehnike iskanja mora vodnik sodnika nemudoma obvestiti, med tem se čas iskanja ne prekine.

Na začetku iskanja mora vodnik seznaniti sodnika z načinom nakazovanja. Dovoljeni načini nakazovanja so oblaganje, nakazovanje s prinosilom in prosto nakazovanje.

Vodnik sam izbere izhodišče za iskanje ter spusti psa, brez oprtnice ali ovratnice na ruševino. Izključno pri nakazovanju s prinosilom je dovoljena uporaba posebne ovratnice. Ovratnica mora imeti varnostno zaponko, ki se v primeru, da se pes kje zatakne, takoj odpre. Pes naj bi ruševino preiskoval po navodilih vodnika. Vodnik sme stopiti v/na ruševino šele ko mu sodnik to dovoli.

Pri nakazovanju markerja je vsaka pomoč vodnika ali markerja prepovedana. Vodnik mora najdbo javiti sodniku in sme do psa šele, ko mu sodnik to dovoli. Pes mora jasno in odločno nakazati izvor vonja, tako da vodnik točno ve, kje je skrit marker.

Po navodilih sodnika, se delo po najdbi nadaljuje. Vodnik lahko psa pošlje iskat od mesta najdbe, nato pa se mora sam vrniti iz/z ruševine. Nadaljevanje iskanja je mogoče tudi na robu iskalnega območja.

Ta del izpita se konča z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

Ocenjevanje

Pomanjkljiva tehnika vodnika, kot tudi slabša vodljivost, intenzivnost iskanja in samostojnost psa se ustrezno negativno točkujejo. Nakazovanje, ki ga vodnik ni prijavil je napačno, ne pa tudi lažno.

Če nakazovanje sproži vodnik in/ali marker se nakazovanje oceni z 0 točkami.

Prvo lažno nakazovanje se oceni z minus 40 točkami

Drugo lažno nakazovanje pa pomeni prekinitvev iskanja.

Če pes enega markerja ne najde izpita ne more opraviti, število možnih točk je v tem primeru 139.

B POSLUŠNOST IN OVIRE ZA RH - F, FL, T

Sledenje	RH-F A, B
Iskanje pogrešanih oseb	RH-FL A,B
Iskanje v ruševini	RH-T A,B

Kriteriji za ocenjevanje in število možnih točk

Skupaj možnih točk	100 točk
Vaja 1: Prosta vodljivost	10 točk
Vaja 2: Vodenje na daljavo	10 točk
Vaja 3: Prosto prinašanje vodnikovega predmeta	10 točk
Vaja 4: Most	10 točk
Vaja 5: Lestev	10 točk
Vaja 6: Sestavljeni tunel	10 točk
Vaja 7: Usmerjanje na daljavo	10 točk
Vaja 8: Prenos in predaja psa	10 točk
Vaja 9: Odlaganje psa z motenjem	20 točk

Splošna določila

Poslušnost in premagovanje ovir se lahko izvaja za največ tri reševalne pare v obliki skupinskega dela. V tem primeru mora vsak reševalni par imeti svojega sodnika.

Prijava in odjava vodnika pri sodniku se izvaja s privezanim psom v osnovnem položaju. Dovoljena je le uporaba enega povodca in kovinske ovratnice. Izbira povelj je prepuščena vodniku, povelja pa morajo biti kratka slušna povelja. Ime psa v povezavi s slušnim poveljem se šteje kot eno slušno povelje. Vidna povelja so dovoljena le v posameznih, v naprej določenih primerih. V kolikor je za izvedbo vaje potrebno dodatno povelje se ocena zniža za dve oceni.

Pes mora vaje opravljati hitro in z veseljem. Vsaka vaja se začne in konča z osnovnim položajem. Faze med posameznimi vajami se ne štejejo v oceno. Med posameznimi vajami je dovoljena kratka motivacija psa, prav tako je dovoljeno hvaljenje psa po vsaki opravljeni vaji. Pred začetkom naslednje vaje mora biti pes v osnovnem položaju.

V osnovnem položaju sedi pes tesno in naravnost ob levi strani vodnika, tako da je plečka psa v višini vodnikovega kolena. Pri prehodu psov iz položaja pred vodnikom v osnovni položaj lahko pes ta položaj zavzame direktno, ali desno okrog vodnika.

Vsaka vaja se začne na znak sodnika.

Zaporedje vaj 1 - 8 se določi neposredno pred začetkom z žrebom. Po žrebu vodnik odpne psa.

Med prosto vodljivostjo se izvaja preizkus strelomirnosti z dvema streloma iz pištole (kalibra 6 - 9mm). Pes mora ostati miren. Če je pes streloplah se par izloči. Če pes po puku postane napadalen, a je še pod kontrolo vodnika, je to le pogojno napačno. Vse točke lahko prejme le pes, ki je popolnoma strelomiren.

Določila za izvedbo vaj

1. Prosta vodljivost

10 točk

Splošno:

Vsi vodniki se morajo držati sheme za opravljanje vaj vodljivost na povodcu in proste vodljivost, ki je navedena v dodatku pravilnika. Izjema je mogoča le v primeru, da teren, kjer izpit poteka ne omogoča takšne sheme. V tem primeru lahko sodnik spremeni smer opravljanja vaj in kljuko, nova shema pa mora veljati za vse kandidate tega izpita.

Skupina mora biti sestavljena iz najmanj štirih oseb, pri čemer imata dve osebi ob sebi pripeta psa različnih spolov. Skupina se giblje v krogu v smeri urinega kazalca.

Dovoljena povelja:

Kratko slušno povelje za »hojo ob nogi«. Povelje se sme ponoviti ob vsakem začetku hoje ali ob vsaki spremembi hitrosti.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja gre vodnik z izhodišča naravnost naprej, pes pa ga pozorno in veselo spremlja. Plečka pasje desne noge mora biti ves čas gibanja ob levem kolenu vodnika. Pri vsakem ustavljanju vodnika se mora pes brez povelja takoj usesti naravnost ob vodniku.

Reševalni par na začetku vaje hodi naravnost po sredinski črti, brez ustavljanja 50 korakov, nato po obratu za 180° še 10-15 korakov, nato sledi najmanj 10 korakov teka in 10 korakov počasne hoje. Prehod med tekom in počasno hojo se izvaja brez vmesnih korakov. Po nekaj korakih hoje vodnik naredi prvo kljuko s krakom 20-25 korakov in drugo kljuko s krakom 25-30 korakov, sledi obrat za 180°, nadaljnjih 10-15 korakov hoje ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju. Nato sledi 10-15 korakov hoje, kljuka in 20-25 korakov do izhodiščne točke ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju.

Skupina: Iz osnovnega položaja vodnik s psom enkrat v koraku zakroži v obratni smeri urinega kazalca tesno ob skupini, tako da njegov pes sreča vsakega od psov v skupini. Vmes se mora enkrat ustaviti med tem pa se skupina premika naprej tako da gre vsaj ena oseba iz skupine mimo sedečega psa.

Nato vodnik psa v obliki osmice v koraku vodi skozi skupino, na sredini se ustavi in pes mora samostojno zavzeti osnovni položaj. Na koncu vodnik in pes v koraku zapustita skupino ter vajo zaključita z osnovnim položajem.

Ocenjevanje:

Vsako siljenje psa naprej, zaostajanje za vodnikom, oddaljevanje od vodnika in ustavljanje vodnika na obratih, kot tudi nezainteresiranost psa za delo in dodatna povelja se ustrezno negativno točkujejo.

2. Vodenje na daljavo

10 točk

Dovoljena povelja:

Kratko slušno povelje za »hojo ob nogi« na začetku vaje in na koncu za osnovni položaj.

Po eno slušno in/ali vidno povelje za vsak »prijod k vodniku«,

Po eno slušno in/ali vidno povelje za »sedi«,

Po eno slušno in/ali vidno povelje za »prostor« in

Po eno slušno in/ali vidno povelje za »stoj«.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja gre vodnik z izhodišča naravnost naprej. Po 10-15 korakih poveljuje psu »sedi« in nadaljuje pot brez spremembe hitrosti ali obračanja. Po približno 40 korakih v ravni črti se vodnik ustavi in se obrne k sedečemu psu. Na znak sodnika odpokliče svojega psa, ki mora hitro in z veseljem teči proti vodniku. Ko pes preteče približno polovico poti mu vodnik poveljuje »prostor« in pes se mora na mestu uleči. Po ponovnem znaku sodnika vodnik psu poveljuje »stoj«, pri čemer se mora pes na mestu dvigniti iz ležečega položaja. Nato sledi še odpoklic. Pes mora tudi tokrat hitro in veselo teči do vodnika ter se usesti tik pred njim. Na povelje se mora postaviti v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Napake pri izvedbi vaj, počasno, nemirno ali pozno usedanje, vleganje ali vstajanje, počasno prihajanje k vodniku in usedanje pred vodnikom se ustrezno negativno točkujejo. Če pes namesto zahtevane vaje izvede kakšno drugo (namesto usedanja ležanje) se odštejeta dve točki za vsako napačno vajo..

3. Prosto prinašanje vodnikovega predmeta

10 točk

Splošno:

Vodnikov predmet, ki ga mora vodnik ves čas te discipline nositi s seboj.

Dovoljena povelja:

Po eno slušno ali vidno povelje za »prinesi« in »v osnovni položaj«, ter eno slušno povelje za »spusti«.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja vodnik vrže predmet približno 10 korakov daleč. Ko predmet mirno leži lahko psu poveljuje »prinesi«. Pes mora iz osnovnega položaja veselo steči do predmeta, ga pobrati in ga v teku prinesiti do vodnika. Pes se mora usesti tik pred vodnika in mora predmet tako dolgo držati, dokler mu vodnik ne poveljuje »spusti«. Na povelje mora pes nazaj v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Prekratek met predmeta, napake v osnovnem položaju, počasno prinašanje predmeta, igranje s predmetom ali grizenje predmeta, razkoračena stoja vodnika, kot tudi napake pri zaključku vaje se ustrezno negativno točkujejo.

Če pes zapusti osnovni položaj preden predmet miruje se vaja oceni z oceno »nezadostno«.

Če pes predmeta ne prinese se vaja točkuje z 0 točkami.

4. Most

10 točk

Splošno:

Ovira:

Ovira se mora premikati za najmanj 20cm.

- Deska dolga 4m, široka 30cm in visoka 4cm
- 2 enako velika soda, premera približno 40cm
- Omejitve gibljivosti na spodnji strani deske, tako da se le ta lahko premakne za največ 20 cm v smeri gibanja.

Dovoljena povelja:

Slušno in/ali vidno povelje za »skok na oviro«,

slušno povelje za »obmirovanje na oviri«,

po eno slušno ali vidno povelje za vsako »nadaljevanje poti«.

Izvedba vaje:

Vodnik se s psom v osnovnem položaju ustavi na primerni razdalji do ovire. Na povelje mora pes takoj skočiti na oviro in se na povelje za obmirovanje ustaviti, obrnjen mora biti v smeri hoje. Na povelje sodnika se vodnik odpravi do psa, mu da povelje za nadaljevanje poti in gre skupaj s psom do konca mostu. Tam se mora pes samostojno

ustaviti. Na znak sodnika vodnik psu poveljuje nadaljevanje poti. Skupaj s psom se za nekaj korakov oddalji od ovire in zavzame osnovni položaj.

Pes na mostu ne sme kazati strahu ali želje seskočiti.

Ocenjevanje:

Omahljiv skok na oviro, napake pri obmirovanju ali seskoku se ustrezno negativno točkujejo.

5. Lestev

10 točk

Splošno:

Ovira: vodoravna lestev mora imeti lesene prečke, biti mora stabilna, imeti mora dostop.

- Lestev: dolžina 4 metre, širina 50 cm
Razdalja med prečkami 30cm in debelina prečk 5 cm
- Stati mora na podstavkih, visokih približno 50cm.
- Dostop: dolg 1,2m, širok 50 cm, dovoljene so prečke kot opora za psa.

Dovoljena povelja:

Slušno in/ali vidno povelje za »hojo po lestvi« in

slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik se s psom v osnovnem položaju ustavi na primerni razdalji do ovire. Na povelje mora pes takoj stopiti na lestev in samostojno prečkati lestev do zadnje prečke, kjer se mora ustaviti. Vodnik lahko hodi ob psu takoj po tem, ko ima pes sprednji taci na prvi prečki, vendar se ga ne sme dotikati ali mu pomagati. Na koncu lestve vodnik psa dvigne z nje ter mu poveljuje v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Omahljiva ali zaletava hoja po dostopu ali po lestvi, posamezni koraki po robu lestve ali ustavljanje pred zadnjo prečko se ustrezno negativno točkujejo.

Če pes večji del lestve preči po robu, kaže znake velike nezanesljivosti, pada med prečkami ali če potrebuje pomoč vodnika se vaja oceni z oceno »nezadostno«. Če pes skoči z lestve se vaja oceni z 0 točkami.

6. Sestavljeni tunel

Splošno:

Ovira:

- Togi vhod - tunel premera 0,50 m, dolžine 3 metre.

- Potem mehak material dolg 3 m

Dovoljena povelja:

Slušno in ali vidno povelje za »plazenje skozi tunel«,
slušno povelje za obmirovanje,
slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik se s psom v osnovnem položaju ustavi v primerni oddaljenosti od ovire. Na slušno in/ali vidno povelje se pes splazi skozi tunel. Na slušno povelje mora na drugi strani obstati. Nato vodnik odide do psa ter mu poveljuje v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Počasno ali nezanesljivo plazenje skozi tunel, kot tudi ustavljanje v 2. polovici tunela se ustrezno negativno točkujejo.

Če pes tunela ne zapusti se vaja oceni z oceno »nezadostno«.

7. Usmerjanje na daljavo

10 točk

Splošno:

Ovira:

- Označena točka za izhodišče
- Označena točka za sredino
- 3 označena polja v medsebojni razdalji 40m
površine 1 x 1 meter, višina največ 60cm (paleta, miza ali podobno)
- 6 kartic z grafičnim prikazom zaporedja označenih polj.

Dovoljena povelja:

Slušno in vidno povelje za »tek do sredine«,

slušno povelje za »obmirovanje«,

po eno slušno in vidno povelje za »tek do vsakega od treh

označenih polj«, po eno eno slušno povelje za »skok in obmirovanje« na vsakem od treh označenih polj,

slušno ali vidno povelje za »prijem k vodniku« in

slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Pred začetkom vaje vodnik izžreba v kakšnem zaporedju bo njegov pes moral teči do označenih polj.

Vodnik s prosto sledečim psom zavzame osnovni položaj na izhodišču. Na znak sodnika vodnik psa pošlje do sredine, ko jo le ta doseže pa mu vodnik poveljuje naj obmiruje. Na znak sodnika vodnik pošlje psa do prvega označena polja. Pes mora skočiti/se postaviti na polje in obmirovati. Enak postopek velja tudi za drugo in tretje označeno polje. Iz tretjega polja vodnik psa odpokliče. Ta mora veselo steči do vodnika in se usesti tik pred njega. Sledi še povelje »v osnovni položja«.

Ocenjevanje:

Počasen tek do označenih polj, veliki odmiki od idelane linije, spremembe hitrosti, omahljivi skoki na označena polja ali samostojno zapuščanje teh polj se usrezno negativno točkujejo.

Če se vodnik ne drži dogovorjenega zaporedja polj ali če zapusti svoje izhodišče se vaja oceni z oceno »nezadostno«.

8. Prenos in predaja psa

10 točk

Splošno:

- Štartna točka: Psa vodnik lahko dvigne s tal ali z višjega mesta.
- Pomočnik za prenos psa

Dovoljena povelja:

Po eno slušno ali vidno povelje za »štartno pozicijo«, »odpoklic« in »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja vodnik poveljuje psu, naj se postavi v položaj, ki olajšuje dvig psa. Psa s tal ali dvignjene podlage vodnik dvigne in nese cca 10 m, kjer ga preda drugi osebi in obstoji na mestu. Pomočnik psa nese prav tako cca 10 m in postavi na tla. Pes mora počakati na mestu ob osebi, ki ga je nosila dokler ga vodnik na znak sodnika ne pokliče. Pes mora veselo priteči do vodnika ter se usesti tik pred njega. S poveljem ga vodnik spravi v osnovni položaj.

Pes ne sme pokazati agresivnega obnašanja ne do vodnika ne do osebe, ki ga nosi. Med samim prenosom mora biti omogočena gibljivost repa.

Ocenjevanje:

Če je pes med prenosom nemiren, če renči ali če pobegne med postavljanjem na tla se to ustrezno negativno točkuje. Če pes skoči iz naročja se vaja oceni z oceno »nezadostno«.

V primeru pretirane plašnosti ali agresije do vodnika ali do osebe, ki psa nosi se reševalni par diskvalificira.

9. Odlaganje z motenjem

20 točk

Splošno:

Dve označeni mesti za samce in samice.

Dovoljena povelja:

Eno slušno ali vidno povelje za »odlaganje« in eno slušno ali vidno povelje za »usedanje«.

Izvedba vaje:

Pred pričetkom dela drugega psa se vodnik s prosto sledečim psom v osnovnem položaju postavi na mesto, ki mu ga določi sodnik. Na povelje sodnika odloži psa in sicer tako, da pri njem ne pusti nobenega predmeta. Nato se vodnik oddalji za vsaj 40 korakov ter nato, obrnjen proti psu obmiruje. Pes mora, brez vpliva vodnik mirno ležati, med tem ko drugi par opravlja vaje 1 - 8. Ko drugi par opravlja vajo številka 1 gre vodnik ležečega psa samostojno v skupino ter se po končani vaji vrne na svoje mesto.

Po navodilu sodnika se vodnik vrne do svojega psa ter se postavi na njegovo desno stran. Na povelje sodnika vodnik psu poveljuje v sedeči položaj. Pes se mora usesti hitro in ravno ob vodniku.

Ocenjevanje:

Nemirno ležanje, prezgodnje vstajanje ali hoja proti vodniku kot tudi nemirno vedenje vodnika ali kakršnekoli druga skrita povelja se ustrezno negativno točkujejo.

Če pes na prostoru za odlaganje ne leži, ampak sedi ali stoji, vendar ostane na mestu, se vaja oceni z oceno »pomanjkljivo«. Če se pes po končani četrti vaji drugega para oddalji od prostora za več kot 3 metre se vaja prav tako oceni z delno oceno.

V kolikor pes prostor za odlaganje zapusti ali se od njega oddalji za več kot 3 metre pred zaključeno četrto vajo drugega para se vaja točkuje z 0 točkami.

Ta del izpita se konča z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

IZPIT ISKANJE V SNEŽNI PLAZOVINI RH-L A

Izpit	RH-L A
A Iskanje	200 točk
B Poslušnost in premagovanje ovir	100 točk
Skupaj	300 točk

A- ISKANJE

Ta del izpita se deli na vaji iskanje pogrešancev s psom in iskanje pogrešancev s pomočjo plazovne žolne.

Kriteriji za ocenjevanje in število možnih točk

Skupaj možnih točk		200 točk
Vodljivost psa	sodelovanje z vodnikom, hitro in pravilno izvajanje nalog	20 točk
Intenzivnost iskanja	nagon iskanja, način iskanja, motivacija za delo, temperament, fizična kondicija, veselja do dela	10 točk
Gibanje po terenu	gibanje po različnih terenih, premagovanje težav	10 točk
Samostojnost pri delu	izraženost lastne volje do dela (nagon)	10 točk
Taktika vodnika	izvajanje izbrane taktike iskanja, pregled nad delom psa	10 točk
Nakazovanje	2osebi, za vsako največ 60 točk, odbitki pri lažnem nakazovanju	120 točk
Delo s plazovno žolno - rokovanje vodnika z napravo, najdba oddajnika		20 točk

Splošna določila

Iskanje s psom:

- Iskalno območje: snežno polje, velikosti najmanj 8.000m²

Za boljši pregled kot tudi za omejitev iskalnega območja je jasno označeno z zastavicami

- Markerji: 2 osebi, zakopani največ 1 meter globoko.
- Pes ne sme imeti vidnega in/ali telesnega stika z markerjem. Skrivališča naj bi izgledala čim bolj naravno. Razdalja med skrivališči mora biti takšna, da omogoča jasno nakazovanje. Že uporabljena skrivališča morajo, če niso v uporabi, ostati odprta. Marker ne sme sodelovati pri izgradnji skrivališča. Marker mora biti v skrivališču najmanj 20 minut pred začetkom dela psa. Paziti je treba na upoštevanje vseh varnostnih predpisov. Marker je pomočnik sodnika in ne sme pomagati psu ali vodniku.
- Pomočniki: tik pred začetkom dela in med delom mora skupina najmanj 3 ljudi prehoditi iskalno območje.
- Čas iskanja: največ 15 minut.
Čas začne teči, ko vodnik pošlje psa iskat. Med izkopavanjem prve najdene osebe se čas prekine

Iskanje s pomočjo plazovne žolne

- Območje, velikosti 10 x 10 metrov, jasno označeno
- Ena zakopana plazovna žolna, ki deluje kot oddajnik
- Plazovna žolna, ki deluje kot sprejemnik. Vodnik mora pred začetkom naloge sporočiti, ali bo za ta del uporabil svojo žolno, ali potrebuje plazovno žolno organizatorja izpitov.

Dovoljena povelja

Iskanje s psom:

Večkratna in poljubna slušna in vidna povelja.

Določila za izvedbo naloge

Iskanje s psom

Vodnik mora s pripravljenim psom čakati na mestu od koder ne more videti iskalnega območja, dokler ga sodnik ne pokliče. Nalogo lahko opravlja na turnih smučeh ali s krpljami.

Vodnik na začetku prejme opis stanja v jeziku organizatorja, na zahtevo pa mu opis prevedejo v angleščino ali nemščino. Iskalno območje se ustno opiše. Taktika iskanja je prepuščena vodniku, vendar mora sodnika pred začetkom dela seznaniti z njo. O morebitnih spremembah tehnike mora vodnik sodnika nemudoma obvestiti, čas se med tem ne prekine.

Vodnik sam izbere izhodišče za iskanje ter spusti psa. Pes mora preiskovati teren po navodilih vodnika. Vodnik se sme s starta premakniti šele, ko se pes od njega oddali vsaj 30 metrov ali če pes začne nakazovati in mu to dovoli sodnik.

Pri nakazovanju markerja je vsaka pomoč vodnika ali markerja prepovedana. Vodnik mora najdbo javiti sodniku in sme do psa šele, ko mu sodnik to dovoli. Pes mora jasno in odločno nakazati izvor vonja, tako da vodnik točno ve, kje je skrit marker. Vodnik označi mesto najdbe ter po navodilih sodnika izkoplje markerja. Delo se nadaljuje na znak sodnika.

Ta del izpita se konča z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

Iskanje s pomočjo plazovne žolne

Vodnik mora v največ 5 minutah na označenem območju najti plazovno žolno, ki je zakopana približno 30 cm globoko. Žolno mora vodnik poiskati, izkopati in jo predati sodniku. Taktika iskanja je prepuščena vodniku.

Ocenjevanje

Iskanje s psom

Pomanjkljiva tehnika vodnika, kot tudi slabša vodljivost, intenzivnost iskanja in samostojnost psa se ustrezno negativno točkujejo. Nakazovanje, ki ga vodnik ni prijavil je napačno, ne pa tudi lažno.

Če nakazovanje sproži vodnik in/ali marker se nakazovanje oceni z 0 točkami.

Prvo lažno nakazovanje se oceni z minus 40 točkami

Drugo lažno nakazovanje pa pomeni prekinitev iskanja.

Če pes enega markerja ne najde izpita ne more opraviti, število možnih točk je v tem primeru 139.

Če pes poškoduje markerja pomeni to diskvalifikacijo.

Iskanje s pomočjo plazovne žolne

Pri prekoračitvi časa se vaja oceni z 0 točkami.

IZPIT ISKANJE V SNEŽNI PLAZOVINI	RH-L B
Izpit	RH-L B
A Iskanje	200 točk
B Poslušnost in premagovanje ovir	100 točk
Skupaj	300 točk

A ISKANJE

Ta del izpita se deli na vaji iskanje pogrešancev s psom in iskanje pogrešancev s pomočjo plazovne žolne.

Kriteriji za ocenjevanje in število možnih točk

Skupaj možnih točk		200 točk
Vodljivost psa	sodelovanje z vodnikom, hitro in pravilno izvajanje nalog	20 točk
Intenzivnost iskanja	nagon iskanja, način iskanja, motivacija za delo, temperament, fizična kondicija, veselja do dela	10 točk
Gibanje po terenu	gibanje po različnih terenih, premagovanje težav	10 točk
Samostojnost pri delu	izraženost lastne volje do dela (nagon)	10 točk
Taktika vodnika	izvajanje izbrane taktike iskanja, pregled nad delom psa	10 točk
Nakazovanje	3 osebe, za vsako največ 40 točk, odbitki pri lažnem nakazovanju	120 točk
Delo s plazovno žolno - rokovanje vodnika z napravo, najdba oddajnika		20 točk

Splošna določila

Iskanje s psom:

- Iskalno območje: snežno polje, velikosti najmanj 12.000m²

Za boljši pregled kot tudi za omejitev iskalnega območja je jasno označeno z zastavicami

- Markerji: 3 osebe, zakopani cca 2 metra globoko.
- Pes ne sme imeti vidnega in/ali telesnega stika z markerjem. Skrivališča naj bi zgedala čim bolj naravno. Razdalja med skrivališči mora biti takšna, da omogoča jasno nakazovanje. Že uporabljena skrivališča morajo, če niso v uporabi, ostati odprta. Marker ne sme sodelovati pri izgradnji skrivališča. Marker mora biti v skrivališču najmanj 20 minut pred začetkom dela psa. Paziti je treba na upoštevanje vseh varnostnih predpisov. Marker je pomočnik sodnika in ne sme pomagati psu ali vodniku.
- Pomočniki: Približno 15 minut pred začetkom dela mora skupina najmanj 3 ljudi s testnim psom, peš ali na smučeh prehoditi iskalno območje. Med samim delom mora skupina najmanj 3 ljudi brez psa hoditi peš ali s smučmi po iskalnem območju.
- Čas iskanja: največ 30 minut.
Čas začne teči, ko vodnik pošlje psa iskat.

Iskanje s pomočjo plazovne žolne

- Območje, velikosti 10 x 10 metrov, jasno označeno
- Ena zakopana plazovna žolna, ki deluje kot oddajnik
- Plazovna žolna, ki deluje kot sprejemnik. Vodnik mora pred začetkom naloge sporočiti, ali bo za ta del uporabil svojo žolno, ali potrebuje plazovno žolno organizatorja izpitov.

Dovoljena povelja

Iskanje s psom:

Večkratna in poljubna slušna in vidna povelja.

Določila za izvedbo naloge

Iskanje zasutega s psom

Vodnik mora s pripravljenim psom čakati na mestu od koder ne more videti iskalnega območja, dokler ga sodnik ne pokliče. Nalogo lahko opravlja na turnih smučeh ali s krpljami.

Vodnik na začetku prejme opis stanja v jeziku organizatorja, na zahtevo pa mu opis prevedejo v angleščino ali nemščino. Iskalno območje se ustno opiše. Tehnika iskanja je prepuščena vodniku, vendar mora sodnika pred začetkom dela seznaniti z njo. O morebitnih spremembah tehnike mora vodnik sodnika nemudoma obvestiti, čas se med tem ne prekine.

Vodnik sam izbere izhodišče za iskanje ter spusti psa. Pes mora preiskovati teren po navodilih vodnika. Vodnik se sme s starta premakniti šele, ko se pes od njega oddali vsaj 30 metrov ali če pes začne nakazovati in mu to dovoli sodnik.

Pri nakazovanju markerja je vsaka pomoč vodnika ali markerja prepovedana. Vodnik mora najdbo javiti sodniku in sme do psa šele, ko mu sodnik to dovoli. Pes mora jasno in odločno nakazati izvor vonja, tako da vodnik točno ve, kje je skrit marker. Vodnik označi mesto najdbe ter nadaljuje z delom. Izkopavanje markerjev prevzamejo pomočniki. Delo se nadaljuje na znak sodnika.

Ta del izpita se konča z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

Iskanje s pomočjo plazovne žolne

Vodnik mora v največ 5 minutah na označenem polju najti plazovno žolno, ki je zakopana približno 30 cm globoko. Žolno mora vodnik poiskati, izkopati in jo predati sodniku. Taktika iskanja je prepuščena vodniku.

Ocenjevanje

Iskanje s psom

Pomanjkljiva tehnika vodnika, kot tudi slabša vodljivost, intenzivnost iskanja in samostojnost psa se ustrezno negativno točkujeta. Nakazovanje, ki ga vodnik ni prijavil je napačno, ne pa tudi lažno.

Če nakazovanje sproži vodnik in/ali marker se nakazovanje oceni z 0 točkami.

Prvo lažno nakazovanje se oceni z minus 40 točkami

Drugo lažno nakazovanje pa pomeni prekinitvev iskanja.

Če pes enega markerja ne najde izpita ne more opraviti, število možnih točk je v tem primeru 139.

Če pes poškoduje markerja pomeni to diskvalifikacijo.

Iskanje s pomočjo plazovne žolne

Pri prekoračitvi časa se vaja oceni z 0 točkami

B - POSLUŠNOST IN PREMAGOVANJE OVIR ZA RH - L A, B

Iskanje v snežni plazovini

RH-L A, B

Kriteriji za ocenjevanje in število možnih točk

Skupaj možnih točk	100 točk
Vaja 1: Prosta vodljivost	10 točk
Vaja 2: Vodenje na daljavo	10 točk
Vaja 3: Prosto prinašanje vodnikovega predmeta	10 točk
Vaja 4: Usmerjanje na daljavo	10 točk
Vaja 5: Prenos in predaja psa	10 točk
Vaja 6: Odlaganje psa	20 točk
Vaja 7: Hoja po gazi	20 točk
Vaja 8: Prevoz s transportnim sredstvom	10 točk

Splošna določila

Vaje poslušnosti in premagovanja ovir se izvajajo na snegu

Prijava in odjava vodnika pri sodniku se izvaja s privezanim psom v osnovnem položaju. Dovoljena je le uporaba povodca in kovinske ovratnice. Izbira povelj je prepuščena vodniku, povelja pa morajo biti kratka slušna povelja. Ime psa v povezavi s slušnim poveljem se šteje kot eno slušno povelje. Vidna povelja so dovoljena le v posameznih, v naprej določenih primerih. V kolikor je za izvedbo vaje potrebno dodatno povelje se ocena zniža za dve stopnji.

Pes mora vaje opravljati hitro in z veseljem. Vsaka vaja se začne in konča z osnovnim položajem. Faze med posameznimi vajami se ne štejejo v oceno. Med posameznimi vajami je dovoljena kratka motivacija psa, prav tako je dovoljeno hvaljenje psa po vsaki opravljeni vaji.

V osnovnem položaju sedi pes tesno in naravnost ob levi strani vodnika, tako da je plečka psa v višini vodnikovega kolena. Pri prehodu psov iz položaja pred vodnikom v osnovni položaj lahko pes ta položaj zavzame direktno, ali desno okrog vodnika.

Vsaka vaja se začne na znak sodnika.

Zaporedje vaj 1 - 5 se določi neposredno pred začetkom z žrebom. Po žrebu vodnik odpne psa.

Med prosto vodljivostjo se izvaja preizkus strelomirnosti z dvema streloma iz pištole (kalibra 6 - 9mm). Pes mora ostati miren. Če je pes strel oplah se par izloči. Če pes po puku postane napadalen, a je še pod kontrolo vodnika, je to le pogojno napačno. Vse točke lahko prejme le pes, ki je popolnoma strelomiren.

Določila za izvedbo vaj

1. Prosta vodljivost

10 točk

Splošno:

Vsi vodniki se morajo držati sheme za opravljanje vaj vodljivost na povodcu in proste vodljivost, ki je navedena v dodatku pravilnika. Izjema je mogoča le v primeru, da teren, kjer izpit poteka ne omogoča takšne sheme. V tem primeru lahko sodnik spremeni smer opravljanja vaj in kljuke, nova shema pa mora veljati za vse kandidate tega izpita.

Skupina mora biti sestavljena iz najmanj štirih oseb, pri čemer imata dve osebi ob sebi pripeta psa različnih spolov. Skupina se giblje v krogu v smeri urinega kazalca.

Dovoljena povelja:

Kratko slušno povelje za »hojo ob nogi«.

Povelje se sme ponoviti ob vsakem začetku hoje ali ob vsaki spremembi hitrosti.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja gre vodnik z izhodišča naravnost naprej, pes pa ga pozorno in veselo spremlja. Plečka pasje desne noge mora biti ves čas gibanja ob levem kolenu vodnika. Pri vsakem ustavljanju vodnika se mora pes brez povelja takoj usesti naravnost ob vodniku.

Reševalni par na začetku vaje hodi naravnost po sredinski črti, brez ustavljanja 50 korakov, nato po obratu za 180° še 10-15 korakov, nato sledi najmanj 10 korakov teka in 10 korakov počasne hoje. Prehod med tekom in počasno hojo se izvaja brez vmesnih korakov. Po nekaj korakih hoje vodnik naredi prvo kljuko s krakom 20-25 korakov in drugo kljuko s krakom 25-30 korakov, sledi obrat za 180°, nadaljnjih 10-15 korakov hoje ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju. Nato sledi 10-15 korakov hoje, kljuka in 20-25 korakov do izhodiščne točke ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju.

Skupina: Iz osnovnega položaja vodnik s psom enkrat v koraku zakroži v obratni smeri urinega kazalca tesno ob skupini, tako da njegov pes sreča vsakega od psov v skupini. Vmes se mora enkrat ustaviti med tem pa se skupina premika naprej tako da gre vsaj ena oseba iz skupine mimo sedečega psa.

Nato vodnik psa v obliki osmice v koraku vodi skozi skupino, na sredini se ustavi in pes mora samostojno zavzeti osnovni položaj. Na koncu vodnik in pes v koraku zapustita skupino ter vajo zaključita z osnovnim položajem.

Ocenjevanje:

Vsako siljenje psa naprej, zaostajanje za vodnikom, oddaljevanje od vodnika in ustavljanje vodnika na obratih, kot tudi nezainteresiranost psa za delo in dodatna povelja se ustrezno negativno točkujejo.

2. Vodenje na daljavo

10 točk

Dovoljena povelja:

Kratko slušno povelje za »hojo ob nogi« na začetku vaje in na koncu za osnovni položaj.

Po eno slušno in/ali vidno povelje za vsak »prijod k vodniku«,

po eno slušno in/ali vidno povelje za »sedi«,

po eno slušno in/ali vidno povelje za »prostor« in

po eno slušno in/ali vidno povelje za »stoj«.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja gre vodnik z izhodišča naravnost naprej. Po 10-15 korakih poveljuje psu »sedi« in nadaljuje pot brez spremembe hitrosti ali obračanja. Po približno 40 korakih v ravni črti se vodnik ustavi in se obrne k sedečemu psu. Na povelje sodnika odpokliče svojega psa, ki mora hitro in z veseljem teči proti vodniku. Ko pes preteče približno polovico poti mu vodnik poveljuje »prostor« in pes se mora na mestu uleči. Po ponovnem znaku sodnika vodnik psu poveljuje »stoj«, pri čemer se mora pes na mestu dvigniti iz ležečega položaja. Nato sledi še odpoklic. Pes mora tudi tokrat hitro in veselo teči do vodnika ter se usesti tik pred njim. Na povelje se mora postaviti v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Napake pri izvedbi vaj, počasno, nemirno ali pozno usedanje, uleganje ali vstajanje, počasno prihajanje k vodniku in usedanje pred vodnikom se ustrezno negativno točkujejo. Če pes namesto zahtevane vaje izvede kakšno drugo (namesto usedanja ležanje) se odštejeta dve točki za vsako napačno vajo.

3. Prosto prinašanje vodnikovega predmeta

10 točk

Splošno:

Vodnikov predmet, ki ga mora vodnik ves čas te discipline nositi s seboj.

Dovoljena povelja:

Po eno slušno ali vidno povelje za »prinesi« in

po eno slušno ali vidno povelje »v osnovni položaj, ter

eno slušno povelje za »spusti«.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja vodnik vrže predmet približno 10 korakov daleč. Ko predmet mirno leži lahko psu poveljuje »prinesi«. Pes mora iz osnovnega položaja veselo steči do predmeta, ga pobrati in ga v teku prinesiti do vodnika. Pes se mora usesti tik pred vodnika in mora predmet tako dolgo držati, dokler mu vodnik ne poveljuje »spusti«. Na povelje mora pes nazaj v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Prekratek met predmeta, napake v osnovnem položaju, počasno prinašanje predmeta, igranje s predmetom ali grizenje predmeta, razkoračena stoja vodnika, kot tudi napake pri zaključku vaje se ustrezno negativno točkujejo.

Če pes zapusti osnovni položaj preden predmet miruje se vaja oceni z oceno »nezadostno«.

Če pes predmeta ne prinese se vaja točkuje z 0 točkami.

4. Usmerjanje na daljavo

10 točk

Splošno:

Ovira:

- Označena točka za izhodišče
- Označena točka za sredino
- 3 označena polja v medsebojni razdalji 40m (nahrbtnik, kosi oblačil in podobno)
- 6 kartic z grafičnim prikazom zaporedja označenih polj.

Dovoljena povelja:

Slušno in vidno povelje za »tek do sredine«,

slušno povelje za »obmirovanje«,

po eno slušno in vidno povelje za »tek do vsakega od treh označenih polj«,

po eno eno slušno povelje za »obmirovanje« ob vsakem od treh označenih polj,

slušno ali vidno povelje za »prijod k vodniku« odpoklic in

slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Pred začetkom vaje vodnik izžreba v kakšnem zaporedju bo njegov pes moral teči do označenih polj.

Vodnik s prosto sledečim psom zavzame osnovni položaj na izhodišču. Na znak sodnika vodnik psa pošlje do sredine, ko jo le ta doseže pa mu vodnik poveljuje naj obmiruje. Na znak sodnika vodnik pošlje psa do prvega označena polja. Pes mora ob polju obmirovati. Enak postopek velja tudi za 2. in 3. označeno polje. Iz tretjega polja vodnik psa odpokliče. Ta mora veselo steči do vodnika in se uvesti tik pred njega. Sledi še povelje »v osnovni položaj«.

Ocenjevanje:

Počasen tek do označenih polj, veliki odmiki od idelane linije, spremembe hitrosti ali samostojno zapuščanje polj se usrezno negativno točkujejo.

Če se vodnik ne drži dogovorjenega zaporedja polj ali če zapusti svoje izhodišče se vaja oceni z oceno »nezadostno«.

5. Prenos in predaja psa

10 točk

Splošno:

- Štartna točka: Psa vodnik lahko dvigne s tal ali z višjega mesta.
- Pomočnik za prenos psa

Dovoljena povelja:

Po eno slušno ali vidno povelje za »štartno pozicijo«,

Po eno slušno ali vidno povelje za »odpoklic« in

Po eno slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja vodnik poveljuje psu, naj se postavi v položaj, ki olajšuje dvig psa. Psa s tal ali dvignjene podlage (miza za detaširanje) vodnik dvigne in nese cca 10 m, kjer ga preda drugi osebi in obstoji na mestu. Pomočnik psa nese prav tako cca 10 m in postavi na tla. Pes mora počakati na mestu ob osebi, ki ga je nosila dokler ga vodnik na znak sodnika ne pokliče. Pes mora veselo priteči do vodnika ter se usesti tik pred njega. S poveljem ga vodnik spravi v osnovni položaj.

Pes ne sme pokazati agresivnega obnašanja ne do vodnika ne do osebe, ki ga nosi. Med samim prenosom mora biti omogočena gibljivost repa.

Ocenjevanje:

Če je pes med prenosom nemiren, če renči ali če pobegne med postavljanjem na tla se to ustrezno negativno točkuje. Če pes skoči iz naročja se vaja oceni z oceno »nezadostno«.

V primeru pretirane plašnosti ali agresije do vodnika ali do osebe, ki ga nosi se reševalni par diskvalificira.

6. Odlaganje z motenjem

20 točk

Splošno:

Dve označeni mesti za samce in samice.

Dovoljena povelja:

Eno slušno ali vidno povelje za »odlaganje« in

eno slušno ali vidno povelje za »usedanje«.

Izvedba vaje:

Pred pričetkom dela drugega psa se vodnik s prosto sledečim psom v osnovnem položaju postavi na mesto, ki mu ga določi sodnik. Na povelje sodnika odloži psa in sicer tako, da pri njem ne pusti nobenega predmeta. Nato se vodnik oddali za vsaj 40 korakov ter nato, obrnjen proti psu obmiruje. Pes mora, brez vpliva vodnik mirno ležati, med tem ko drugi par opravlja vaje 1- 5. Ko drugi par opravlja vajo št. 1 gre vodnik ležečega psa samostojno v skupino ter se po končani vaji vrne na svoje mesto.

Po navodilu sodnika se vodnik vrne do svojega psa ter se postavi na njegovo desno stran. Na povelje sodnika vodnik psu poveljuje v sedeči položaj. Pes se mora uvesti hitro in ravno ob vodniku.

Ocenjevanje:

Nemirno ležanje, prezgodnje vstajanje ali hoja proti vodniku kot tudi nemirno vedenje vodnika ali kakršnekoli druga skrita povelja se ustrezno negativno točkujejo.

Če pes na prostoru za odlaganje ne leži, ampak sedi ali stoji, vendar ostane na mestu, se vaja oceni z oceno »pomanjkljivo«. Če pes po končani četrti vaji drugega para oddalji od prostora za več kot 3 m se vaja prav tako oceni z delno oceno.

V kolikor pes zapusti prostor ali se od njega oddalji za več kot 3 metre pred zaključeno četrto vajo drugega para se vaja točkuje z 0 točkami.

7. Hoja po gazi

20 točk

Dovoljena povelja

Vidno in/ali slušno povelje za »hojo po gazi« in slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Pri stopnji A lahko vodnik izbira, ali bo nalogo opravljal na turnih smučeh ali na krpljah, na stopnji B pa jo mora opravljati na turnih smučeh.

Vodnik se s psom postavi v osnovni položaj. Vodnik in pes morata prehoditi približno 500 metrov dolgo pot, ki jo je predhodno določil sodnik. Na povelje mora pes začeti hoditi za vodnikom. Povelje se lahko kasneje med hojo večkrat ponovi. Pes mora na povelje iz osnovnega položaja nemudoma zavzeti mesto za vodnikom, ne da bi ga oviral pri hoji.

Ocenjevanje:

Vsako prehitavanje ali zaostajanje psa, kot tudi hoja psa izven gazi se ustrezno negativno točkuje.

8. Prevoz s transportnim sredstvom

10 točk

Splošno:

Transportno sredstvo:

- ratrak, sedežnica, helikopter ipd.

Dovoljena povelja:

Slušno in/ali vidno povelje za »skok na transportno sredstvo«,

slušno povelje za »mirovanje« in

slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik se s psom v osnovnem položaju ustavi na primerni razdalji do transportnega sredstva. Vsa ostala prevozna sredstva se med vajo lahko uporabljajo v skladu z varnostnimi predpisi. Pes stopi, skoči ali je dvignjen na transportno sredstvo. Med vožnjo mora ostati miren in ne sme kazati znakov tesnobe ali agresije. Po končani vožnji (poletu) vodnik sestopi s transportnega sredstva ter se ustavi ob njem. Pes na povelje zavzame osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Vsako nezanesljivo vedenje ali upiranje psa pred in med prevozom se ustrezno negativno točkuje.

Če pes ne želi stopiti na prevozno sredstvo se vaja točkuje z 0 točkami

Ta del izpita se konča z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

IZPIT ZA PSA REŠEVALCA IZ VODE RH - W A

Izpit	RH-W A
A Delo v vodi	200 točk
B Poslušnost in premagovanje ovir	100 točk
Skupaj	300 točk

A - DELO V VODI

Kriteriji za ocenjevanje

Število možnih točk	200 točk
Prinašanje rešilnega predmeta z brega: vrv, oddaljenost 25m	20 točk
Reševanje osebe iz vode - start na bregu: oprsnica, oddaljenost 25m	60 točk
Prinašanje rešilnega predmeta iz čolna: vrv, oddaljenost 25m	20 točk
Reševanje osebe iz vode - start v čolnu: oprsnica, oddaljenost 25m	60 točk
Transport za vožnjo nesposobnega plovila: čoln na vesla, razdalja 25m	40 točk

Splošna določila

Upoštevati se morajo vsi varnostni predpisi. Vsi sodelujoči, ki se nahajajo v vodi ali na čolnu morajo nositi neoprensko obleko ali rešilni jopič.

Vodnik mora nositi neoprensko obleko ali rešilni jopič in tudi pes mora biti opremljen z rešilnim jopičem ali oprsnico, prilagojeno za delo v vodi.

Za izvedbo izpita je potrebno izbrati del brega/obale, kjer mora pes čim večji del dela v vodi plavati, iz vode pa mora imeti lahek dostop.

Dovoljena povelja

Dovoljena so poljubna in ponavljajoča slušna in vidna povelja.

Določila za izvedbo nalog:

Prinašanje rešilnega predmeta z brega **20 točk**

Splošno:

- čoln na vesta z veslačem
- vrv dolga približno 30m

Izvedba naloge:

V vodi, približno 25m od brega se nahaja čoln na vesla v katerem sedi veslač. Vodnik psu da konec vrvi v gobec in ga pošlje do čolna. Tam pes preda vrv veslaču. Vodnik vleče čoln k bregu, pes pa ves čas plava ob čolnu. Takoj ko čoln doseže breg, vodnik odpokliče psa.

Ocenjevanje:

Izpuščanje vrvi in napake pri plavanju ob čolnu se ustrezno negativno točkujajo.

Če pes ne odnese vrvi do pomočnika v čolnu se vaja oceni z 0 točkami.

Reševanje osebe iz vode

60 točk

Splošno:

Pomočnik v vodi, ki nosi neoprensko obleko.

Izvajanje naloge:

Oseba, ki se vede kot utapljuča oseba in kliče na pomoč se nahaja v vodi na oddaljenosti približno 25 m od brega.

Na povelje vodnika pes odplava do utapljučega in ko se ta trdno drži oprtnice ali rešilnega jopiča ga pes odvede do brega. Takoj ko dosežeta breg skrb za osebo prevzame vodnik.

Ocenjevanje:

Če pes na povelje ne odplava direktno do utapljučega, ali če se ne vrne po najkrajši poti se to ustrezno negativno točkuje.

V kolikor pes utapljučega ne privleče do brega se vaja točkuje z 0 točkami.

Prinašanje rešilnega predmeta iz čolna

20 točk

Splošno:

- motorni čoln z voznikom
- čoln na vesla z veslačem
- vrv dolga približno 30m

Izvedba naloge:

Vodnik se s psom nahaja v motornem čolnu, približno 25m od motornega čolna se nahaja čoln na vesla z veslačem.

Po ukazu vodnika pes skoči v vodo in vodnik mu da konec 30m vrvi v gobec. Pes po ukazu vodnika odplava do čolna na vesla in preda vrv veslaču. Med tem, ko vodnik vleče čoln k svojemu lastnemu, pes mirno plava ob čolnu na vesla. Takoj ko je čoln na vesla v dosegu roke pomočnika na motornem čolnu le ta prevzame varovanje čolna, vodnik pa pokliče psa in mu pomaga nazaj v čoln.

Ocenjevanje:

Izpuščanje vrvi, napake pri spremljanju čolna na vesla, obotavljivo skakanje v vodo ali vračanje k vodniku se ustrezno negativno točkujejo.

Če pes ne odnese vrvi do pomočnika v čolnu se vaja oceni z 0 točkami.

Reševanje osebe iz vode-start iz čolna

60 točk

Splošno:

- motorni čoln z voznikom
- pomočnik v neoprenski obleki, nahaja se v vodi.

Izvedba naloge:

Vodnik se s psom nahaja v motornem čolnu, 25m oddaljen pa je v vodi pomočnik, ki se obnaša kot utapljajoča oseba in kliče na pomoč.

Na vodnikovo povelje pes skoči iz čolna in odplava do utapljajočega. Ko se ta trdno drži oprtnice ali rešilnega jopiča ga pes odvede nazaj do čolna. Takoj ko pes z rešeno osebo doseže čoln reševanje prevzame pomočnik, vodnik pa pokliče psa k sebi in mu pomaga nazaj v čoln.

Ocenjevanje:

Če pes na povelje ne odplava direktno do utapljajočega, če se ne vrne po najkrajši poti, če se obotavlja pri skoku v vodo ali počasi plava nazaj k vodniku se to ustrezno negativno točkuje.

V kolikor pes utapljajočega ne privleče do čolna, se vaja točkuje z 0 točkami.

Transport za vožnjo nesposobnega plovila

40 točk

Splošno:

- čoln na vesla z veslačem. Na čoln je pritrjena približno 3m dolga, na koncu odebeljena vrv.

Izvedba naloge:

V vodi, približno 25m od brega, se nahaja čoln na vesla v katerem nemočno leži veslač.

Na povelje vodnika pes z brega odplava do čolna, samostojno poišče pritrjeno vrv, jo prime in se s čolnom vrne k obali. Takoj ko čoln doseže breg vodnik psu odvzame vrv in mu poveljuje »prostor« na bregu. Nato se vodnik posveti nemočnemu veslaču.

Ocenjevanje:

Če pes ne plava direktno k čolnu, če ne poišče vrvi ali če ne privleče čolna po najkrajši poti do brega se to ustrezno negativno točkuje.

Če pes čolna ne privleče do obale se naloga točkuje z 0 točkami.

Ta del izpita se konča z odjavo vodnika pri sodniku in sodnikovem podajanjem ocene opravljenega dela.

IZPIT ZA PSA REŠEVALCA IZ VODE **RH W B**

Izpit **RH-W B**

A Delo v vodi 200 točk

B Poslušnost in premagovanje ovir 100 točk

Skupaj **300 točk**

A - DELO V VODI

Kriteriji za ocenjevanje

Število možnih točk	200 točk
Prinašanje rešilnega predmeta z brega: rešilni obroč, oddaljenost 40m	20 točk
Reševanje osebe iz vode - start na bregu: vleka, oddaljenost 40m	60 točk
Prinašanje rešilnega predmeta iz čolna: rešilni obroč, oddaljenost 40m	20 točk
Reševanje osebe iz vode - start iz čolna: vleka, oddaljenost 40m	60 točk
Transport za vožnjo nesposobnega plovila: motorni čoln, razdalja 40m	40 točk

Splošna določila

Upoštevati se morajo vsi varnostni predpisi. Vsi sodelujoči, ki se nahajajo v vodi ali na čolnu morajo nositi neoprensko obleko ali rešilni jopič.

Vodnik mora nositi neoprensko obleko ali rešilni jopič in tudi pes mora biti opremljen z rešilnim jopičem ali oprsnico, prilagojeno za delo v vodi.

Za izvedbo izpita je potrebno izbrati del brega/obale, kjer mora pes čim večji del dela v vodi plavati, iz vode pa mora imeti lahek dostop.

Dovoljena povelja

Dovoljena so poljubna in ponavljajoča slušna in vidna povelja.

Določila za izvedbo nalog:

Prinašanje rešilnega predmeta z brega **20 točk**

Splošno:

- motorni čoln z voznikom in pomočnik v neoprenski obleki
- rešilni obroč z vrvjo

Izvedba naloge:

Motorni čoln se pelje približno 40m stran od obale, vzporedno z obalo. Iz njega pade pomočnik v neoprenski obleki ter se začne vesti kot utapljajoča oseba. Voznik motornega čolna se odpelje naprej, kot da nesreče ni opazil.

Vodnik vrže svoj rešilni obroč v vodo v smeri utapljajočega. Na povelje vodnika pes odplava do rešilnega obroča, prime za pritrjeno vrv in obroč odvede do utapljajočega. Ko se utapljajoči trdno prime obroča pes samostojno odvede rešeno osebo k bregu. Takoj ko pes doseže breg skrb za rešeno osebo prevzame vodnik.

Ocenjevanje:

Napake pri pobiranju ali nošenju vrvi se ustrezno negativno točkujajo.

Če pes osebe ne pripelje do brega se naloga oceni z 0 točkami.

Reševanje osebe iz vode - start na bregu

60 točk

Splošno:

- Čoln s krmarjem in pomočnik v neoprenski obleki

Izvajanje naloge:

čoln se pelje približno 40m stran od obale, vzporedno z obalo. Iz njega pade pomočnik v neoprenski obleki ter negibno obleži v vodi. Voznik motornega čolna se odpelje naprej, kot da nesreče ni opazil.

Vodnik psa pošlje do utapljajočega. Pes tega z gobcem primer za roko ter ga odvede do brega. Tam oskrbo prevzame vodnik.

Ocenjevanje:

Če pes na povelje ne odplava direktno do utapljajočega, če se ne vrne po najkrajši poti ali če moti nadaljnjo oskrbo ponesrečenca ustrezno negativno točkujajo.

V kolikor pes utapljajočega ne privleče do čolna, se vaja točkujajo z 0 točkami.

Prinašanje rešilnega predmeta iz čolna

20 točk

Splošno:

- motorni čoln z voznikom za transport vodnika in psa
- motorni čoln z voznikom in pomočnik v neoprenski obleki
- rešilni obroč z vrvjo

Izvedba naloge:

Reševalni par se nahaja na motornem čolnu. Vzporedno s tem čolnom, približno 40m stran, mimo pripelje drug motorni čoln. Z njega v vodo pade pomočnik in se takoj začne

IRO in FCI pravilnik za delo reševalnih psov

vesti kot utapljuča oseba. Voznik vozečega čolna se pelje naprej, kot da nesreče ni opazil.

Vodnik vrže rešilni obroč v smeri utapljučega v vodo. Na ukaz pes skoči s čolna, odplava do rešilnega obroča, pobere vrv, ki je pritrjena nanj in odplava do utapljučega. Ko se ta trdno drži rešilnega obroča pes povleče osebo do čolna. Tam njeno oskrbo prevzame pomočnik, vodnik pa odpokliče psa in mu pomaga nazaj na čoln.

Ocenjevanje:

Če pes na povelje ne odplava direktno do utapljučega, če se ne vrne po najkrajši poti, če se obotavlja pri skoku v vodo ali počasi plava nazaj k vodniku se to ustrezno negativno točkuje.

V kolikor pes utapljučega ne privleče do čolna, se vaja točkuje z 0 točkami.

Reševanje osebe iz vode - start iz čolna

60 točk

Splošno:

- motorni čoln z voznikom za transport vodnika in psa
- motorni čoln z voznikom in pomočnikom v neoprenski obleki

Izvajanje naloge:

Reševalni par se nahaja na čolnu. Vzporedno s tem čolnom, približno 40m stran, mimo pripelje drug motorni čoln. Z njega v vodo pade pomočnik in negibno obleži v vodi. Voznik vozečega čolna se pelje naprej, kot da nesreče ni opazil.

Vodnik psa pošlje do utapljučega. Pes tega z gobcem primer za roko ter ga odvede do čolna. Tam njegovo oskrbo prevzame pomočnik, vodnik pa odpokliče psa in mu pomaga nazaj v čoln.

Ocenjevanje:

Če pes na povelje ne odplava direktno do utapljučega, če se ne vrne po najkrajši poti, če pes okleva pri skoku v vodo ali pri dvigu nazaj v čoln se to ustrezno negativno točkuje.

Če pes utapljučega ne privleče do čolna ali ga pri tem poškoduje se naloga oceni z 0 točkami.

Transport za vožnjo nesposobnega plovila

40 točk

Splošno:

- motorni čoln z voznikom, teža čolna približno 1000 kg. Na čoln je pritrjena približno 5m dolga, na koncu odebeljena vrvi.
- pomol

Izvedba naloge:

Reševalni par se nahaja v čolnu, ki je približno 40m od pomola.

Na povelje vodnika pes skoči v vodo, vodnik mu v gobec da konec vrvi, ki je pripeta na čolnu. Pes odvede čoln do pomola. Takoj ko čoln doseže pomol, pomočnik-voznik prevzame privezovanje čolna, vodnik pa odpokliče psa in mu pomaga nazaj v čoln ali na pomol.

Ocenjevanje:

Če pes ne plava direktno k pomolu ali če ne zgrabi vlečne vrvi se to ustrezno negativno točkuje. Če čoln pomola ne doseže, premagana pa je vsaj polovica poti se naloga oceni z oceno »pomanjkljivo«.

Če pes čoln vleče manj kot 20m se naloga oceni z 0 točkami.

Ta del izpita se konča z odjavo vodnika pri sodniku in sodnikovim podajanjem ocene opravljenega dela.

IZPIT ZA PSA REŠEVALCA IZ VODE RH-W A, B

B - POSLUŠNOST IN PREMAGOVANJE OVIR

Kriteriji za ocenjevanje

Število možnih točk	100 točk
Vaja1: prosta vodljivost	10 točk
Vaja2: vodenje na daljavo	10 točk
Vaja3: Prenos in predaja psa	10 točk
Vaja 4: prinašanje predmeta iz vode, met z brega	10 točk
Vaja 5: vožnja z jadrarno desko	10 točk
Vaja 6: Usmerjanje na daljavo	10 točk
Vaja 7: Odlaganje psa	10 točk
Vaja 8: Daljinsko plavanje	20 točk
Vaja 9: Prevoz s čolnom	10 točk

Splošna določila

- Upoštevati se morajo vsi varnostni predpisi. Vsi sodelujoči, ki se nahajajo v vodi ali na čolnu morajo nositi neoprensko obleko ali rešilni jopič.
- Vodnik mora med vsemi vajami ob vodi nositi neoprensko obleko ali rešilni jopič in tudi pes mora biti opremljen z rešilnim jopičem ali oprsnico, prilagojeno za delo v vodi.
- prijava in odjava vodnika pri sodniku se izvaja s privezanim psom v osnovnem položaju.
- dovoljena je le uporaba povodca in kovinske ovratnice.
- izbira povelj je prepuščena vodniku, povelja pa morajo biti kratka slušna povelja. Ime psa v povezavi s slušnim poveljem se šteje kot eno slušno povelje. Vidna povelja so dovoljena le v posameznih, v naprej določenih primerih. V kolikor je za izvedbo vaje potrebno dodatno povelje se ocena zniža za dve stopnji.
- pes mora vaje opravljati hitro in z veseljem. Vsaka vaja se začne in konča z osnovnim položajem. Faze med posameznimi vajami se ne štejejo v oceno. Med posameznimi vajami je dovoljena kratka motivacija psa, prav tako je dovoljeno hvaljenje psa po vsaki opravljeni vaji.

- v osnovnem položaju sedi pes tesno in naravnost ob levi strani vodnika, tako da je plečka psa v višini vodnikovega kolena. Pri prehodu psov iz položaja »sem« v osnovni položaj lahko psi ta položaj zavzamejo direktno, ali desno okrog vodnika.
- vsaka vaja se začne po navodilu vodnika
- zaporedje vaj 1-6 se določi neposredno pred začetkom z žrebom. Po žrebu vodnik odpne psa.
- med prosto vodljivostjo se izvaja preizkus strelomirnosti z dvema streloma iz pištole (kalibra 6-9mm). Pes mora ostati miren. Če je pes streloplah se par izloči. Če pes po poku postane napadalen, a je še pod kontrolo vodnika, je to le pogojno napačno. Vse točke lahko prejme le pes, ki je popolnoma strelomiren.

Določila za izvedbo vaj

1. Prosta vodljivost

10 točk

Splošno:

Vsi vodniki se morajo držati sheme za opravljanje vaj vodljivost na povodcu in proste vodljivost, ki je navedena v dodatku pravilnika. Izjema je mogoča le v primeru, da teren, kjer izpit poteka ne omogoča takšne sheme. V tem primeru lahko sodnik spremeni smer opravljanja vaj in kljuko, nova shema pa mora veljati za vse kandidate tega izpita.

Skupina mora biti sestavljena iz najmanj štirih oseb, pri čemer imata dve osebi ob sebi pripeta psa različnih spolov. Skupina se giblje v krogu v smeri urinega kazalca.

Dovoljena povelja:

Kratko slušno ali vidno povelje za »hojo ob nogi«.

Povelje se sme ponoviti ob vsakem začetku hoje ali ob vsaki spremembi hitrosti.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja gre vodnik z izhodišča naravnost naprej, pes pa ga pozorno in veselo spremlja. Plečka pasje desne noge mora biti ves čas gibanja ob levem kolenu vodnika. Pri vsakem ustavljanju vodnika se mora pes brez povelja takoj usesti naravnost ob vodniku.

Reševalni par na začetku vaje hodi naravnost po sredinski črti, brez ustavljanja 50 korakov, nato po obratu za 180° še 10-15 korakov, nato sledi najmanj 10 korakov teka in 10 korakov počasne hoje. Prehod med tekom in počasno hojo se izvaja brez vmesnih korakov. Po nekaj korakih hoje vodnik naredi prvo kljuko s krakom 20-25 korakov in drugo kljuko s krakom 25-30 korakov, sledi obrat za 180°, nadaljnjih 10-15 korakov hoje ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju. Nato sledi 10-15 korakov hoje, kljuka in 20-25 korakov do izhodiščne točke ter ustavljanje s psom v osnovnem položaju.

Iz osnovnega položaja vodnik s psom enkrat v koraku zakroži v obratni smeri urinega kazalca tesno ob skupini, tako da njegov pes sreča vsakega od psov v skupini. Vmes se mora

enkrat ustaviti med tem pa se skupina premika naprej tako da gre vsaj ena oseba iz skupine mimo sedečega psa.

Nato vodnik psa v obliki osmice v koraku vodi skozi skupino, na sredini se ustavi in pes mora samostojno zavzeti osnovni položaj. Na koncu vodnik in pes v koraku zapustita skupino ter vajo zaključita z osnovnim položajem.

Ocenjevanje:

Vsako siljenje psa naprej, zaostajanje za vodnikom, oddaljevanje od vodnika in ustavljanje vodnika na obratih, kot tudi nezainteresiranost psa za delo in dodatna povelja se ustrezno negativno točkujejo.

2. Vodenje na daljavo

10 točk

Dovoljena povelja:

Kratko slušno povelje za »hojo ob nogi«. Povelje se sme ponoviti ob vsakem začetku hoje ali ob vsaki spremembi hitrosti.

Po eno slušni in/ali vidno povelje za vsak odpoklic, »sedi«,

Po eno slušni in/ali vidno povelje za »prostor« in

Po eno slušni in/ali vidno povelje za »stoj«.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja gre vodnik z izhodišča naravnost naprej. Po 10-15 korakih poveljuje psu »sedi« in nadaljuje pot brez spremembe hitrosti ali obračanja. Po približno 40 korakih v ravni črti se vodnik ustavi in se obrne k sedečemu psu. Na povelje sodnika odpokliče svojega psa, ki mora hitro in z veseljem teči proti vodniku. Ko pes preteče približno polovico poti mu vodnik poveljuje »prostor« in pes se mora na mestu uleči. Po ponovnem znaku sodnika vodnik psu poveljuje »stoj«, pri čemer se mora pes na mestu dvigniti iz ležečega položaja. Nato sledi še odpoklic. Pes mora tudi tokrat hitro in veselo teči do vodnika ter se usesti tik pred njim. Na povelje se mora postaviti v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Napake pri izvedbi vaj, počasno, nemirno ali pozno usedanje, uleganje ali vstajanje, počasno prihajanje k vodniku in usedanje pred vodnikom se ustrezno negativno točkujejo. Če pes namesto zahtevane vaje izvede kakšno drugo (namesto usedanja ležanje) se odštejeta dve točki za vsako napačno vajo.

3. Prenos in predaja psa

10 točk

Splošno:

Psa vodnik lahko dvigne s tal ali z višjega mesta. Za to vajo potrebujemo še pomočnika, ki prevzame psa.

Dovoljena povelja:

Po eno slušno ali vidno povelje za startno pozicijo,

Po eno slušni ali vidno povelje za »odpoklic« in

Po eno slušni ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Iz osnovnega položaja vodnik poveljuje psu, naj se postavi v položaj, ki olajšuje dvig psa. Psa s tal ali dvignjene podlage (miza za detaširanje) vodnik dvigne in nese cca 10 m, kjer ga preda drugi osebi in obstoji na mestu. Pomočnik psa nese prav tako cca 10 m in postavi na tla. Pes mora počakati na mestu ob osebi, ki ga je nosila dokler ga vodnik na znak sodnika ne pokliče. Pes mora veselo priteči do vodnika ter se usesti tik pred njega. S poveljem ga vodnik spravi v osnovni položaj.

Pes ne sme pokazati agresivnega obnašanja ne do vodnika ne do osebe, ki ga nosi. Med samim prenosom mora biti omogočena gibljivost repa.

Ocenjevanje:

Če je pes med prenosom nemiren, če renči ali če pobegne med postavljanjem na tla se to ustrezno negativno točkuje. Če pes skoči iz naročja se vaja oceni z oceno »pomanjkljivo«.

V primeru pretirane plašnosti ali agresije do vodnika ali do osebe, ki ga nosi se reševalni par diskvalificira.

4. Prinašanje predmeta iz vode, met z brega

10 točk

Splošno:

Za izvedbo vaje je potrebno izbrati del brega/obale, kjer mora pes čim večji del vaje v vodi plavati, iz vode pa mora imeti lahek dostop.

Predmet mora biti vodnikov predmet, plavati mora na vodi. Vodnik ga mora nositi pri sebi med celotnim delom izpita.

Dovoljena povelja:

Po eno slušno ali vidno povelje za »prinašanje predmeta«,

Po eno slušni ali vidno povelje za »v osnovni položaj« in

Po eno slušni ali vidno povelje za »spuščanje predmeta«.

Izvajanje vaje:

Vodnik se s psom v osnovnem položaju postavi pred vodo. V vodo, v oddaljenost približno 10m vrže predmet. Psu sme poveljevati »prinašanje predmeta« šele, ko predmet mirno plava

na vodi. Pes mora na povelje hitro odplavati do predmeta, ga prijeti in prinesiti do vodnika. Uvesti se mora tik pred njim. Pes mora predmet držati tako dolgo, da mu vodnik, po krajšem premoru ne poveljuje naj ga izpusti. Na slušno ali vidno povelje se mora vrniti v osnovni položaj. Vodnik med celotno vajo ne sme zapustiti svojega položaja.

Ocenjevanje:

Prekratek med predmeta, napake v osnovnem položaju, počasno prinašanje predmeta, igranje s predmetom ali grizenje predmeta, razkoračena stoja vodnika, kot tudi napake pri zaključku vaje se ustrezno negativno točkujejo.

Če pes zapusti osnovni položaj preden predmet miruje se vaja oceni z oceno »pomanjkljivo«.

Če pes predmeta ne prinese se vaja točkuje z 0 točkami.

5. Vožnja z jadrarno desko

10 točk

Splošno:

Za izvedbo vaje je potrebno izbrati del brega/obale, kjer mora pes čim večji del vaje v vodi plavati, iz vode pa mora imeti lahek dostop.

Jadrarna deska brez jadra.

Dovoljena povelja:

Po eno slušno in/ali vidno povelje za »stopi na desko«,

Po eno slušni in/ali vidno povelje za »obmiruj«,

Po eno slušni in/ali vidno povelje za »stopi z deske« in

slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik se na izhodišču s psom postavi v osnovni položaj. Vodnik poveljuje psu, naj stopi na jadrarno desko, ki se nahaja v plitvi vodi in jo pes lahko doseže brez plavanja. Vodnik lahko desko pridrži in tako pomaga psu, da stopi nanjo.

Na znak vodnika mora pes na deski obmirovati. Na znak sodnika, vodnik odrine desko v predpisano smer približno 20m daleč. Pes mora ostati miren dokler ga vodnik ne pokliče z deske. Na koncu vaje pes ob vodniku na povelje zavzame osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Nesigurnost na deski se ustrezno negativno točkuje.

Če pes brez dovoljenja zapusti desko se vaja oceni z oceno »pomanjkljivo«.

Če pes na desko noče stopiti se vaja oceni z 0 točkami.

6. Usmerjanje na daljavo

10 točk

Splošno:

Za izvedbo vaje je potrebno izbrati del brega/obale, kjer mora pes čim večji del vaje v vodi plavati, iz vode pa mora imeti lahek dostop.

V vodi se nahajata dva čolna ali deskarja v razdalji 40 metrov en od drugega.

Dovoljena povelja:

Po eno slušno in/ali vidno povelje za plavanje do vsake od dveh označenih točk (čoln ali deskar),

slušno povelje za plavanje k vodniku in

slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik se s prosto sledečim psom ustavi v primerni razdalji do vode in zavzame osnovni položaj. Na znak sodnika vodnik psa pošlje k prvi določeni točki. Pes mora na točki ostati tako dolgo, dokler ga vodnik ne pošlje do druge točke. Vrstni red v katerem bo pes moral plavati do obeh točk določi sodnik pred začetkom vaje. Ko pes nekaj časa plava ob drugi točki ga vodnik pokliče in pes mora čim hitreje priplavati do vodnika in se usesti tik pred njim. Na povelje se mora premakniti v osnovni položaj.

Ocenjevanje:

Počasno plavanje do označenih točk, velik odklon od idealne linije in predčasno zapuščanje označene točke se ustrezno negativno točkujejo.

Če se vodnik ne drži dogovorjenega vrstnega reda ali če zapusti izhodišče se vaja oceni z oceno »pomanjkljivo«.

7. Odlaganje z motenjem

10 točk

Splošno:

Na prireditvenem prostoru morata biti dve označeni točki, po ena za vsak spol psov.

Dovoljena povelja:

Eno slušno ali vidno povelje za »odlaganje« in

eno slušno ali vidno povelje za »usedanje«.

Izvedba vaje:

Pred pričetkom dela drugega psa se vodnik s prosto sledečim psom v osnovnem položaju postavi na mesto, ki mu ga določi sodnik. Na povelje sodnika odloži psa in sicer tako, da pri njem ne pusti nobenega predmeta. Nato se vodnik oddali za vsaj 40 korakov ter nato, obrnjen proti psu obmiruje. Pes mora, brez vpliva vodnika mirno ležati, med tem ko

drugi par opravlja vaje 1- 6. Ko drugi par opravlja vajo št. 1 gre vodnik ležečega psa samostojno v skupino ter se po končani vaji vrne na svoje mesto.

Po navodilu sodnika se vodnik vrne do svojega psa ter se postavi na njegovo desno stran. Na povelje sodnika vodnik psu poveljuje v sedeči položaj. Pes se mora uvesti hitro in ravno ob vodniku.

Ocenjevanje:

Nemirno ležanje, prezgodnje vstajanje ali hoja proti vodniku kot tudi nemirno vedenje vodnika ali kakršnekoli druga skrita povelja se ustrezno negativno točkujejo.

Če pes na prostoru za odlaganje ne leži, ampak sedi ali stoji, vendar ostane na mestu, se vaja oceni z oceno »pomanjkljivo«. Če pes po končani vaji št. 4 drugega para oddalji od prostora za več kot 3 m se vaja prav tako oceni z delno oceno.

V kolikor pes prostor za odlaganje zapusti ali se od njega oddalji za več kot 3m pred zaključeno 4. vajo drugega para se vaja točkuje z 0 točkami.

8. Daljinsko plavanje

20 točk

Splošno:

Na razpolago mora biti motorni čoln z voznikom.

Dovoljena povelja:

Po eno slušno in/ali vidno povelje za »skok v vodo«,

Po eno slušno in/ali vidno povelje za »oddaljevanje«,

Po eno slušno in/ali vidno povelje za »sledenje« in

Po eno slušno in/ali vidno povelje za »plavanje k vodniku«.

Izvedba vaje:

Reševalni par se nahaja na čolnu. Obnašati se mora primerno, vendar osnovni položaj ni zahtevan. Vodnik psa dvigne iz mirujočega čolna in ga spusti v vodo. Na povelje vodnika se mora pes oddaljiti od čolna, tako da le ta lahko odpelje. Čoln ves čas vozi v oddaljenosti približno 10m od psa, tako da ga vodnik lahko ves čas nadzira. Pes na vodnikovo povelje začne slediti čolnu. Mirno mora preplavati 600m. Po tej razdalji se čoln ustavi, vodnik pokliče psa in ta priplava do mirujočega čolna. Vodnik pomaga psu nazaj v čoln.

Ocenjevanje:

Nemirno, neenakomerno plavanje kot tudi napake pri plavanju k vodniku in dvigu iz ali v čoln se ustrezno negativno točkujejo. Če pes nima ustrezne kondicije se vaja prekine in točkuje z 0 točkami.

9. Vožnja z motornim čolnom

10 točk

Splošno:

Motorni čoln z voznikom.

Dovoljena povelja:

Slušno in/ali vidno povelje za »skok v čoln«,
slušno povelje za »obmirovanje« in
slušno ali vidno povelje za »v osnovni položaj«.

Izvedba vaje:

Vodnik s psom zavzame osnovni položaj v primerni oddaljenosti do čolna. Pes stopi ali skoči v čoln, ali pa je v njega dvignjen. Med vožnjo mora ostati miren. Po končani vožnji vodnik s psom izstopi iz čolna in mu poveljuje »v osnovni položaj«.

Ocenjevanje:

Nesigurnost se ustrezno negativno točkuje.

Če pes ne stopi/skoči veselo v čoln ali iz njega, oziroma se med dviganjem upira se vaja oceni z 0 točkami.

Ta del izpita se zaključí z odjavo vodnika pri sodniku, sodnik pa poda oceno opravljenega dela.

V kolikor par v nadaljevanju opravlja še disciplino A (reševanje iz vode) mora pes po disciplini B (poslušnost in premagovanje ovir) počivati najmanj 1h.

